

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Studiu de fezabilitate privind oportunitatea aderării la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei, semnată la Haga, la 23 noiembrie 2007

Chișinău, 2024

Cuprins

Introducere	3
Capitolul I. Scurt istoric despre Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei	4
1.1. Incursiune generală privind prevederile Convenției	4
1.2. Modele internaționale de aplicare a prevederilor Convenției în baza experienței statelor care au ratificat-o.....	8
1.3. Unele probleme practice privind plata pensiei de întreținere	13
Capitolul II. Mecanismului național de obținere a pensiei de întreținere pentru copii și alți membri ai familiei.....	23
2.1. Prevederile cadrului normativ național privind modalitatea de obținere a pensiei de întreținere pentru copii. Obligația de întreținere dintre părinți și copii.....	23
2.2. Modalitatea de încasare și de plată a pensiei de întreținere la nivel național.	25
Capitolul III. Provocări și avantaje în urma aderării Republicii Moldova la tratate internaționale privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei.....	28
3.1. Mecanismul de organizare a procedurilor naționale interne în procesul de implementare a prevederilor Convenției de la New York din 20 iunie 1956 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate	28
3.2. Avantaje și riscuri în urma aderării la Convenția de la Haga privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei	32
Concluzii și recomandări.....	37
Următorii pași.....	38
Bibliografie.....	40

Introducere

Constituirea și consolidarea Republicii Moldova ca stat independent și democratic, cu statut de subiect de drept internațional a determinat declanșarea unui vast și continuu proces de adaptare a cadrului normativ național la standardele internaționale, îndeosebi în domeniul protecției drepturilor omului și libertăților fundamentale.

În acest sens, țara noastră a înregistrat progrese importante în dezvoltarea sistemului de protecție a copilului și racordarea lui la prevederile internaționale. Cu toate acestea, alinierea cadrului normativ și a practicilor din domeniu, rămâne o provocare.

Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, prevede *Capitolul 27. Cooperarea în domeniul protecției și al promovării drepturilor copilului*.

Guvernul Republicii Moldova, aprobând Programul național pentru protecția copilului pentru anii 2022-2026¹, s-a angajat să stabilească în cadrul național normativ mecanisme de intervenție promptă și eficientă a sistemului de protecție la nevoile fiecărui copil, în conformitate cu prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, ale Acordului de Asociere și ale altor mecanisme internaționale, asigurând implementarea deplină a recomandărilor acestora, fapt confirmat de Platforma de monitorizare a recomandărilor internaționale privind drepturile omului în Moldova.

În această ordine de idei, una din acțiunile Planului privind implementarea Programului național pentru protecția copilului pentru anii 2022-2026 este acțiunea nr. 5 care stabilește aderarea Republicii Moldova la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei, încheiată la 23 noiembrie 2007 la Haga (în continuare – Convenția de la Haga).

Convenția de la Haga este instrumentul juridic interstatal eficient de recunoaștere promptă, adoptare și executare a hotărârilor administrative sau judecătorești în procesul cooperării autorităților centrale pentru protecția copilului din diferite state în vederea încasării pensiei pentru întreținerea copilului sau executării hotărârilor în materie de întreținere.

Scopul acestui studiu de fezabilitate constă în evaluarea oportunității aderării Republicii Moldova la Convenția de la Haga, a capacității statului de a-și asuma obligațiile ce reiese din acest tratat și de a implementa în mod efectiv prevederile acestuia.

În vederea atingerii scopului, au fost formulate/stabilite, câteva obiective specifice:

---

¹ A se vedea [Hotărârea Guvernului nr. 347 din 1 iunie 2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia](#)

- Analiza generalizată a prevederilor Convenției de la Haga și a practicii implementării Convenției la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene;
- Analiza prevederilor cadrului normativ național privind mecanismul de obținere a pensiei de întreținere;
- Identificarea avantajelor și a riscurilor aderării Republicii Moldova la Convenție;
- Evaluarea costurilor care vor trebui să fie suportate de stat în cazul aderării;
- Identificarea necesității unor modificări care se impun în cadrul normativ național pentru implementarea Convenției; și
- Stabilirea pașilor următori pentru aderare la Convenție.

Pentru colectarea datelor și realizarea studiului de fezabilitate, au fost folosite metode cantitative și calitative, care au permis analiza complexă și comprehensivă a situației actuale privind mecanismul național de încasare a pensiei de întreținere pentru copii și alți membri ai familiei.

Capitolul I. Scurt istoric despre Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei

1.1. Incursiune generală privind prevederile Convenției

Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei, a fost semnată la Haga la 23 noiembrie 2007, fiind rezultatul negocierilor de o durată a patru ani la care au participat mai mult de 70 de state.

Acest act internațional a rezultat din dorința statelor semnatare de a asigura o mai bună cooperare între ele, conștientizând necesitatea introducerii procedurilor accesibile, rapide, eficiente și eficiente din punctul de vedere al costurilor și care să fie adaptabile diferitor situații. Convenția de la Haga a valorificat cele mai bune soluții ale instrumentelor internaționale existente la acel moment, în special ale Convenției Națiunilor Unite privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate din 20 iunie 1956, semnată la New York. Republica Moldova a ratificat Convenția de la New York la 20 aprilie 2006².

Statele semnatare și-au asumat obligații de a asigura eficacitatea obținerii pensiei de întreținere în străinătate prin:

- a. instituirea unui sistem global de cooperare între autoritățile statelor contractante;
- b. oferirea posibilității de a formula cereri de obținere a unor hotărâri în materie de întreținere;
- c. asigurarea recunoașterii și executării hotărârilor în materie de întreținere; și
- d. impunerea unor măsuri eficiente pentru executarea rapidă a hotărârilor în materie de întreținere.³

---

² A se vedea [Legea nr. 88 din 20 aprilie 2006 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate](#)

³ A se vedea [Convenția din 23 noiembrie 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei](#)

Scopul principal al Convenției de la Haga constă în stabilirea unui mecanism interstatal eficient de reacționare juridică promptă la solicitările creditorilor întreținerii față de debitorii întreținerii, care activează, trăiesc sau sunt stabiliți în statele membre ale Convenției, oferind posibilitatea juridică și practică de executare a obligațiilor de întreținere în interesul superior al copilului.

Obiectivele Convenției de la Haga se rezumă la două aspecte, ambele purtând un caracter procedural și juridic de intermediere a deciziilor administrative și judecătorești la solicitarea creditorului întreținerii cu aplicarea elementului de extraneitate: medierea cererilor de recuperare a întreținerii și certificarea sau schimbul de informații între autoritățile centrale ale statelor membre ale Convenției cu referire la încasările în materie de întreținere.

Preambulul explică principalele preocupări și principiile care au stat la baza pregătirii Convenției, se face o mențiune specială a Convenției ONU cu privire la drepturile copilului din 1989⁴ care prevede la articolul 2 că statele părți trebuie să respecte și să asigure fiecărui copil aflat în jurisdicția lor un mod de viață adecvat vârstei și necesităților, fără nici o discriminare, iar interesul superior al copilului trebuie să fie luat în considerație primordială.

În acest sens cităm:

- „1. Statele părți recunosc dreptul fiecărui copil la un nivel de viață adecvat pentru dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială.
2. Părinții sau ceilalți responsabili pentru copil au obligația de a asigura, în limita capacităților lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.
3. Statele părți, în conformitate cu condițiile naționale și în limita posibilităților lor, vor lua măsurile adecvate pentru a ajuta părinții și alte persoane responsabile pentru copil să pună în aplicare acest drept și, în caz de necesitate, vor oferi asistență materială și programe de sprijin, în special în ceea ce privește alimentația, îmbrăcăminte și locuințe.
4. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura recuperarea pensiei de întreținere pentru copil de la părinți sau de la alte persoane care au responsabilitate financiară pentru copil, atât în interiorul statului parte, cât și din străinătate. În cazul în care persoana care are responsabilitatea financiară pentru copil locuiește într-un stat diferit de cel al copilului, statele părți vor promova aderarea la acorduri internaționale sau încheierea unor astfel de acorduri, precum și încheierea altor aranjamente adecvate.”

---

⁴ A se vedea [Convenția internațională nr. 52 din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului](#)

Convenția de la Haga este structurată în 9 capitole și 65 articole, care conțin următoarele prevederi principale:

Capitolul I. Obiect, domeniu de aplicare și definiții	Conține trei articole cu referire la obiectul și domeniul material de aplicare al Convenției, și oferă definițiile următoarelor noțiuni utilizate în text: creditor, debitor, asistență juridică, acord în scris, convenție de întreținere, persoană vulnerabilă.
Capitolul II. Cooperare administrativă	Acest capitol conține prevederi despre autoritățile centrale responsabile de executarea sarcinilor care sunt impuse de Convenție, în special, desemnarea lor, funcțiile și costurile acestora. Acesta prevede, de asemenea, cereri de măsuri specifice de asistență în cazul în care nu există cereri pendinte.
Capitolul III. Cereri transmise prin intermediul autorităților centrale	Specifică tipurile de cereri care trebuie să fie disponibile în temeiul Convenției. De asemenea, descrie conținutul solicitat al cererilor și procedurile de urmat pentru transmiterea, primirea și procesarea cererilor. În plus, capitolul III conține dispoziții cheie care sunt menite să garanteze accesul efectiv la procedurile prevăzute de Convenție.
Capitolul IV. Restricții privind începerea procedurilor	Include un singur articol, care reglementează limitele procedurale de examinare a cererilor în baza unor hotărâri pronunțate în statele contractante.
Capitolul V. Recunoașterea și executarea	Se referă la recunoașterea și punerea în executare a hotărârilor, reglementează formalitățile intermediare la care sunt supuse hotărârile străine înainte de a fi recunoscute și executate.
Capitolul VI. Executarea de către statul solicitat	Reglementează procedura de executare silită de către statul solicitat și măsurile de executare care pot include: reținerea salariilor; poprire din conturile bancare și din alte surse, deduceri din prestațiile de asigurare socială, gaj asupra bunurilor sau vânzare silită, reținerea rambursării impozitului, rețineri din pensia de vârstă, sesizarea organismelor de credit, suspendarea sau revocarea anumitor permise (de ex. permisul de conducere), aplicarea

	modalităților de mediere în vederea executării voluntare a hotărârii.
Capitolul VII. Organisme publice	Clarifică faptul că, în scopul recunoașterii și executării în conformitate cu prevederile Convenției, organismele publice figurează în calitate de solicitanți, adică dețin calitatea de „creditor”, ceea ce oferă dreptul unei entități publice, în anumite circumstanțe de a acționa în numele unei persoane fizice căreia i se datorează întreținerea.
Capitolul VIII. Dispoziții generale	Conține prevederi cu privire la protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea, recuperarea cheltuielilor. Conține dispoziții privind limba de procedură și coordonarea cu convențiile anterioare de la Haga și alte instrumente și acorduri în materia obligațiilor de întreținere. Conține dispoziții privind interpretarea și aplicarea Convenției, și furnizarea de informații.
Capitolul IX. Dispoziții finale	Describe procedura de semnare, ratificare și aderare la Convenție, intrarea în vigoare a acesteia, reguli de aplicare în cazul în care un stat este alcătuit din mai multe unități teritoriale în care se aplică sisteme de drept diferite.

Pentru a pune în aplicare prevederile Convenției de la Haga, la aceasta au fost adoptate două anexe, care conțin protocoale și certificate tipizate prin care autoritățile centrale din diferite state comunică în scopul recunoașterii și certificării încasărilor în materie de întreținere a copilului la solicitarea reclamanților. Aceste două mecanisme juridice și operaționale interstatuale sunt exercitate prin următoarele două anexe protocolare:

- **Anexa nr. 1** care se referă la formularul tipizat de transmitere utilizat de Autoritatea Centrală a statului solicitant întru executarea prevederilor articolului 12 alin. (2) al Convenției.⁵ Completând această anexă, statul solicitant furnizează, la solicitarea autorității centrale a statului solicitat, o copie completă, certificată de autoritatea competentă a statului de origine, a documentelor care confirmă modul și criteriile financiare care au fost utilizate în vederea evaluării mijloacelor financiare necesare pentru întreținerea copilului. În cazul în care statul solicitant are motive întemeiate de a crede că informațiile furnizate sunt inexacte, acesta din urmă poate solicita probe suplimentare privind faptul că mijloacele de întreținere a copilului corespund cerințelor Convenției.

⁵ A se vedea [Anexa nr. 1 la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei, care se referă la formularul tipizat utilizat de Autoritatea Centrală întru executarea prevederilor art. 12, alin. 2 al Convenției](#)

- **Anexa nr. 2** care se referă la formularul tipizat utilizat de Autoritatea Centrală din statul solicitat privind confirmarea de primire a cererii cu privire la obligațiile de întreținere față de un copil care decurg dintr-o relație părinte-copil, întru executarea prevederilor articolului 12 alin. (3) al Convenției.⁶

Convenția de la Haga îi oferă creditorului care dorește să obțină pensie de întreținere posibilitatea formulării următoarelor categorii de cereri:

- (a) recunoașterea sau recunoașterea și executarea unei hotărâri;
- (b) executarea unei hotărâri pronunțate sau recunoscute în statul solicitat;
- (c) pronunțarea unei hotărâri în statul solicitat atunci când nu există nicio hotărâre, inclusiv, atunci când este necesar, stabilirea filiației;
- (d) pronunțarea unei hotărâri în statul solicitat atunci când recunoașterea și executarea unei hotărâri nu este posibilă sau este refuzată din cauza lipsei unui temei de recunoaștere și executare prevăzut la articolul 20 sau din motivele menționate la articolul 22 litera (b) sau (e) din Convenție;
- (e) modificarea unei hotărâri pronunțate în statul solicitat;
- (f) modificarea unei hotărâri pronunțate într-un stat diferit de statul solicitat.

De asemenea, Convenția îi oferă și debitorului împotriva căruia există o hotărâre în materie de obligații de întreținere posibilitatea formulării următoarelor categorii de cereri:

- (a) recunoașterea unei hotărâri sau a unei proceduri echivalente care are drept efect suspendarea sau limitarea executării unei hotărâri anterioare în statul solicitat;
- (b) modificarea unei hotărâri pronunțate în statul solicitat;
- (c) modificarea unei hotărâri pronunțate într-un stat diferit de statul solicitat.

1.2. Modele internaționale de aplicare a prevederilor Convenției în baza experienței statelor care au ratificat-o

Fiecare stat contractant desemnează o autoritate centrală responsabilă de executarea sarcinilor care îi sunt impuse de Convenție. Statele federale, statele cu mai multe sisteme de drept sau statele cu unități teritoriale autonome sunt libere să desemneze mai multe autorități centrale competente, dar trebuie să specifice sfera teritorială sau personală a competențelor acestora. Atunci când un stat desemnează mai multe autorități centrale competente, acesta este obligat să desemneze și o autoritate centrală căreia îi poate fi adresată orice comunicare în vederea transmiterii către autoritatea centrală competentă din statul respectiv.

În momentul depunerii instrumentului de ratificare, statele contractante comunică Biroului permanent al Conferinței de Drept Internațional Privat de la Haga desemnarea autorității sau autorităților centrale, coordonatele lor de contact și, după caz, domeniul competențelor lor. În

---

⁶ A se vedea [Anexa nr. 2 la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei, care se referă la formularul tipizat utilizat de Autoritatea Centrală întru executarea prevederilor art. 12, alin 3 al Convenției](#)

acest sens, autoritățile centrale furnizează asistență în legătură cu cererile individuale prevăzute în Convenție și, conform articolului 6, exercită următoarele atribuții specifice: transmit și primesc astfel de cereri; și inițiază sau facilitează începerea unei proceduri în ceea ce privește astfel de cereri.

În ceea ce privește aceste cereri, autoritățile centrale iau toate măsurile necesare pentru:

- (a) a furniza sau a facilita furnizarea de asistență juridică, atunci când circumstanțele impun acest lucru;
- (b) a contribui la localizarea debitorului sau a creditorului;
- (c) a contribui la obținerea informațiilor relevante privind venitul și, dacă este necesar, privind alte elemente referitoare la situația financiară a debitorului sau a creditorului, inclusiv privind localizarea bunurilor;
- (d) a încuraja adoptarea de soluții amiabile în vederea obținerii plății benevole a pensiei de întreținere, făcând apel, dacă este cazul, la mediere, conciliere sau la alte modalități similare;
- (e) facilita executarea în curs a hotărârilor judecătorești în materie de obligații de întreținere, inclusiv privind eventualele restanțe;
- (f) facilita colectarea și transferul rapid al pensiei de întreținere;
- (g) a facilita obținerea de probe scrise sau de altă natură;
- (h) a acorda asistență în stabilirea filiației, atunci când aceasta este necesară în vederea obținerii pensiei de întreținere;
- (i) a iniția sau facilita începerea unei proceduri pentru obținerea oricăror măsuri necesare și provizorii care au un caracter teritorial și al căror scop este să garanteze soluționarea unei cereri de întreținere în curs;
- (j) a facilita notificarea și comunicarea actelor.

Metodologii de punere în aplicare a prevederilor Convenției

Fiecare stat contractant și-a elaborat o metodologie care pune în aplicare Convenția.

După metodologia aplicării instrumentelor oferite de Convenție, cele mai bune practici de facilitare a obținerii, recunoașterii și încasării pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri vulnerabili ai familiei statele se împart în trei categorii în funcție de gradul de simplificare a procedurilor de aplicare a art. 9-12 din Convenție, după cum urmează.

a) Statele scandinave, Republica Federală Germania, Austria, Regatul Țărilor de Jos și Confederația Elveției au adoptat reglementările cele mai simplificate de recunoaștere și punere în executare promptă atât de actori publici, cât și de cei privați, a tuturor deciziilor judiciare sau administrative cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copilului, în maxim 10 zile lucrătoare din momentul înștiințării documentare a autorității centrale pentru protecția copilului de către una din părți și fără a recurge la constatarea în instanțele naționale a deciziilor din statele străine. În acest sens, este suficientă o procedură simplificată a executării ordinelor de încasare la locul de muncă permanentă a debitorului, denumită -

înștiințarea prin procedura simplificată în fața autorității Centrale pentru protecția copilului (*Zentrale Behörde für Kinderschutz*).⁷

b) Franța, Belgia, Marea Britanie și Canada sunt statele în care aplicarea prevederilor Convenției este delegată autorităților tutelare locale din teritorii, iar autoritatea centrală pentru protecție a copilului are doar o misiune de supervizare și comunicare cu autoritățile centrale din alte state în baza art. 12 al Convenției, totodată fiind necesară confirmarea judecătorească națională simplificată în decurs de 6 zile lucrătoare din momentul primirii cererii la nivel național, inclusiv demararea procedurii de executare a încasării plăților enumerate în decizie potrivit cerințelor autorității tutelare locale (*Autorité de tutelle locale*).⁸

c) Italia și România au adoptat o procedură complexă de verificare a documentelor și necesității inițierii recunoașterii în tribunalele naționale a graficului plăților încasărilor, emis în ordinul de încasare, aprobat de instanța străină de judecată. Această procedură de regulă curge în decurs de șase săptămâni de la primirea cererii în examinare de către autoritatea centrală și se soldează cu emiterea unui titlu executoriu al instanței de judecată locale, adresat oficiului fiscal teritorial din raza domiciliului permanent sau, ca excepție, cea a locului permanent de muncă a debitorului în coordonare cu autoritatea națională pentru protecția copiilor (*L'ente nazionale per la tutela dei minori*)⁹.

Cu referire la autoritatea centrală desemnată competentă la nivel național în România, aceasta este Ministerul Justiției, care în temeiul articolului 4 din Convenție, cooperează cu autoritățile centrale din statele semnatare ale Convenției și colaborează cu instanțele judecătorești, executorii judecătorești, avocații, notarii, mediatorii, precum și cu orice alte instituții și autorități române cu atribuții în domeniul de aplicare a prevederilor Convenției.

Mai jos este redată lista autorităților centrale, în sensul articolului 4 din Convenția de la Haga, desemnate de statele membre.

Lista Autorităților Centrale desemnate în baza Convenției	
Țară	Autoritate Centrală
1. Albania	Ministerul Justiției
2. Austria	Ministerul Justiției
3. Azerbaidjan	Ministerul Justiției
4. Belarus	Ministerul Justiției
5. Belgia	Serviciul Public Federal Justiție (fostul Ministerul Justiției), Serviciul de cooperare judiciară internațională în materie civilă
6. Bosnia și Herțegovina	Ministerul Justiției, Direcția cooperare și asistență juridică internațională
7. Botswana	Direcția de Protecție Socială din cadrul Ministerului Administrației Publice Locale
8. Brazilia	Ministerul Justiției și Securității Publice, Direcția recuperare a

⁷ A se vedea [Zentrale Behörde für Kinderschutz](#)

⁸ A se vedea [Autorité de tutelle locale](#)

⁹ A se vedea [L'ente nazionale per la tutela dei minori](#)

	bunurilor și cooperare juridică internațională
9. Bulgaria	Ministerul Justiției, Direcția pentru protecția juridică internațională a copilului și adopții internaționale
10. Republica Capului Verde	Procuratura Generală, Direcția centrală pentru cooperare și drept comparat
11. Canada	Ministerul Justiției, Secția drept de familie și justiție pentru tineret
12. Croația	Ministerul Muncii, Sistemului de Pensii, Familiei și Politicii Sociale
13. Cipru	Ministerul Justiției și Ordinii Publice, Secția cooperare juridică internațională
14. Cehia	Ministerul Muncii și Afacerilor Sociale, Oficiul pentru protecția juridică internațională a copiilor
15. Ecuador	Ministerul Femeilor și al Drepturilor Omului, Direcția protecție, reparații integrale și autoritate centrală
16. Estonia	Ministerul Justiției
17. Fiji	Ministerul Justiției
18. Finlanda	Ministerul Justiției, Unitatea de asistență juridică internațională
19. Franța	Ministerul Europei și Afacerilor Externe
20. Georgia	Ministerul Justiției
21. Germania	Oficiul Federal al Justiției subordonat Ministerului Justiției
22. Grecia	Ministerul Justiției, Direcția pentru afaceri juridice speciale, Direcția drept internațional privat
23. Guyana	Ministerul Serviciilor Umane și al Securității Sociale
24. Honduras	Secretariatul pentru copii, adolescenți și familie
25. Ungaria	Ministerul Justiției, Direcția drept internațional privat
26. Irlanda	Autoritatea centrală pentru recuperarea întreținerii în străinătate din cadrul Ministerului Justiției
27. Italia	Ministerul Justiției, Direcția pentru justiție juvenilă și comunitară
28. Kazahstan	Administrația Judiciară și Ministerul Finanțelor
29. Kârgâzstan	Direcția judiciară din cadrul Curții Supreme
30. Letonia	Administrația Fondului de garantare pentru întreținere
31. Lituania	Serviciul de asistență juridică garantat de stat
32. Luxembourg	Procurorul General de Stat
33. Malta	Autoritatea pentru standarde de îngrijire socială, subordonată Ministerului pentru Politica Socială și Drepturile Copilului
34. Montenegro	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
35. Țările de Jos	Agenția națională de colectare a pensiilor de întreținere
36. Noua Zeelanda	Autoritatea fiscală
37. Nicaragua	Ministerul Familiei, Copiilor și Tineretului
38. Norvegia	Administrația muncii și bunăstării sociale, Beneficiile și pensiile familiale
39. Filipine	Secretariatul pentru pensia de întreținere a copilului, Direcția de Asistență Socială și Dezvoltare
40. Polonia	Ministerul Justiției, Direcția pentru probleme de familie și minori
41. Portugalia	Ministerul Justiției, Direcția generală pentru administrarea justiției

42. Republica Dominicană	Procuratura Generală
43. România	Ministerul Justiției, Direcția drept internațional și cooperare judiciară
44. Serbia	Ministerul de Finanțe, Direcția de proprietate și afaceri juridice
45. Slovacia	Centrul pentru protecția juridică internațională a copiilor și tinerilor, Ministerul Muncii, Afacerilor Sociale și Familiei
46. Slovenia	Fondul public de burse, dezvoltare, dizabilități și întreținere
47. Spania	Ministerul Justiției, Subdirecția generală pentru cooperare juridică internațională, Serviciul pentru cereri de întreținere în străinătate
48. Suedia	Agenția de Asigurare Socială
49. Turcia	Ministerul Justiției, Direcția generală de drept internațional și relații externe
50. Ucraina	Ministerul Justiției, Direcția de drept internațional, Direcția pentru asistență juridică internațională, Direcția privind asistența juridică internațională în materie civilă
51. Regatul Unit	Anglia și Țara Galilor: Unitatea de executare reciprocă a deciziilor de întreținere Irlanda de Nord: Unitatea de executare reciprocă a deciziilor de întreținere Scoția: Guvernul
52. Statele Unite ale Americii	Departamentul de Sănătate și Servicii Umane, Biroul pentru servicii de asistență pentru copii

Asistența juridică

Convenția prevede obligația statelor care au ratificat-o să acorde asistență juridică gratuită în cazul tuturor cererilor de pensie de întreținere pentru copilul care nu a atins vârsta de 18/21 de ani și care decurg din relația părinte-copil. Această asistență poate fi refuzată numai în cazul în care cererea sau orice cale de atac este, în mod evident, neîntemeiată.

Norme generale de procedură privind legea aplicabilă

Convenția asigură respectarea tuturor drepturilor părților și reglementează îndatorirea autorității centrale de a se asigura că procedura juridică a fost respectată, iar debitorul întreținerii a fost înștiințat în modul corespunzător asupra demarării procedurii de executare a hotărârii judiciare cu caracter de extraneitate, a avut posibilitatea de a fi audiat, i s-a oferit posibilitatea de a depune explicații și a fost notificat/informat despre procedura de contestare la nivel național a hotărârii judiciare care îl privește, devenite executorii, în decurs de maxim șase săptămâni din momentul primirii cererii. În funcție de caz, în procesul executării hotărârilor emise pe spețe, Convenția permite antrenarea în acest proces a specialiștilor în protecția drepturilor copilului la nivelul autorităților locale.

În această ordine de idei, este important de menționat, că autoritatea centrală a statului de reședință obișnuită a copilului, în temeiul Convenției nominalizate aplică mecanismele procedurale de cooperare interstatală în vederea executării prompte și eficiente a deciziilor

organelor administrative sau judecătorești ale altor state membre ale Convenției, efectuând diverse forme legitime de încasări a pensiilor alimentare, care pot include executări benevole sau silit, rețineri periodice de salarii sau plăți de asigurări sociale de pe conturi bancare sau salariale în interesul superior al copilului. Legea națională aplicabilă întru executarea prevederilor Convenției nu se limitează doar la legile forului reședinței obișnuite a copilului, ci, în funcție de specificul cazului părțile pot fi guvernate și de legi procedurale ale altor state membre ale Convenției privind întreținerea copilului. Totuși, în marea parte a cazurilor Convenția stipulează că se va aplica legea reședinței obișnuite a creditorului, adică a persoanei care obține întreținerea invocată.

1.3. Unele probleme practice privind plata pensiei de întreținere

În practică, există situații în care părintele/soțul nu-și declară în totalitate veniturile, în special din cauza faptului că lucrează în mod neoficial sau „la negru”. Astfel, autoritățile de stat, inclusiv autoritatea fiscală, nu dispune de informații oficiale pentru a demonstra veniturile reale ale persoanei. Acest fapt conduce la o stabilire a unei pensii de întreținere mai mici decât ar fi trebuit să fie în realitate, reieșind din datele și informațiile oficiale pe care le are la dispoziție instanța de judecată despre veniturile părintelui/soțului.

Acest fenomen trebuie contracarat, iar în acest sens a fost efectuat un studiu analitic pentru a identifica măsurile adoptate de statele membre pentru (i) a asigura declararea veniturilor reale ale părintelui/soțului în scopul stabilirii unei pensii de întreținere corespunzătoare, în rând cu respectarea interesului superior al copilului și (ii) a asigura întreținerea copilului din contul statului prin intermediul unor alocații atunci când părintele nu plătește/plătește parțial pensia de întreținere, cu condiția ca acesta din urmă va rambursa cheltuielile pe care statul le-a suportat în acest sens.

Ce ține de asigurarea declarării veniturilor reale, relatăm următoarele exemple.

Franța

În Franța, soțul poate recurge la prevederile articolului 313-1 din Codul penal francez care incriminează infracțiunea escrocheriei¹⁰. Unul dintre soți își poate devaloriza veniturile sau poate evita să declare o activitate profesională pentru a-și reduce obligația, sau, dimpotrivă, pentru a beneficia de o plată mai mare. Acest fapt este cunoscut sub numele de escrocherie judiciară sau tentativă de escrocherie judiciară prin ascunderea veniturilor. Partea vătămată poate intenta o acțiune penală înainte, în timpul sau după pronunțarea divorțului¹¹.

De exemplu, în contextul stabilirii unei indemnizații compensatorii sau a unei pensii de întreținere în cazul unui divorț, dacă persoana omite în mod deliberat să dezvăluie toate veniturile sale reale pentru a reduce cuantumul indemnizației, aceasta poate fi condamnată pentru escrocherie judiciară¹².

Această procedură, care poate fi lungă și anevoioasă, este adesea lăsată deoparte în favoarea unei revizuirii a hotărârii de divorț. Se depune apoi o cerere de revizuire a cuantumului pensiei

---

¹⁰ [Articolul 313-1 din Codul penal al Franței](#)

¹¹ [Rubrica „Afaceri civile” a Agenției franceze private Europic](#)

¹² [Samuel ZUBAROGLU, „Ce este infracțiunea de escrocherie judiciară?”, portalul francez Alexia](#)

de întreținere. Apoi, soțul trebuie să prezente dovezi instanței de judecată pentru a-și revendica drepturile¹³.

Regatul Unit

În Regatul Unit, Serviciul de întreținere a copilului utilizează venitul săptămânal brut pentru a calcula care dintre cele cinci rate de întreținere a copilului trebuie plătită (cu excepția cazului în care un părinte plătitor primește anumite beneficii).

În cazul în care o persoană consideră că părintele plătitor nu-și declară veniturile reale, aceasta poate solicita Serviciului de întreținere a copilului o „variație suplimentară a veniturilor”. Unul dintre motivele pentru o variație este „deturnarea veniturilor”.

Serviciul de întreținere a copilului va lua în considerare o variație în cazul în care consideră că părintele plătitor controlează (direct sau indirect) valoarea venitului pe care îl obține prin deturnarea acestuia către o altă persoană sau în alt scop, ceea ce înseamnă că nu este inclus în cifra utilizată de Serviciul de întreținere a copilului pentru a calcula pensia de întreținere pentru copii.

În cazul în care un părinte nerezident este suspectat că își ascunde veniturile reale, Unitatea de investigații financiare poate investiga.

Unitatea de investigații financiare este un organism din cadrul Departamentului pentru Muncă și Pensii care analizează cazurile mai complexe. Veniturile suplimentare și dovezile colectate de Unitatea de investigații financiare pot fi utilizate de Serviciul de întreținere a copilului pentru a calcula evaluările privind pensia de întreținere pentru copii. Serviciul de întreținere a copilului poate ordona părintelui să plătească pensia de întreținere pentru copii pe care a evitat-o anterior. Unitatea de investigații financiare nu are competențe de investigare a părinților plătitori din afara Regatului Unit¹⁴.

Canada

În Canada, pensia de întreținere pentru copii se bazează pe venitul anual brut al părintelui care plătește pensia și pe numărul de copii pe care trebuie să-i întrețină.

Părintele plătitor trebuie să furnizeze informații detaliate despre veniturile sale. Uneori, aceste documente nu prezintă o imagine de ansamblu a ceea ce câștigă sau ar putea câștiga părintele plătitor. Acest lucru se poate datora faptului că: acesta este plătit în numerar, nu caută în mod activ un loc de muncă, nu-și declară toate veniturile, oferă informații false sau lucrează pe cont propriu și solicită deduceri care nu sunt adevărate cheltuieli de afaceri sau păstrează în cadrul companiei bani care ar putea fi folosiți pentru sprijin.

Acest lucru se poate face pentru a evita plata pensiei de întreținere pentru copii sau pentru a plăti o pensie mai mică.

În aceste situații, i se poate cere judecătorului să impute venituri. Acest lucru presupune să i se ceară judecătorului să decidă că fostul soț câștigă mai mult decât declară sau că poate câștiga mai mult.

Un judecător impută venitul pe baza a ceea ce părintele plătitor este capabil să câștige sau a ceea ce judecătorul crede că părintele plătitor câștigă în realitate. Judecătorul ia în considerare

---

¹³ [Rubrica „Afaceri civile” a Agenției franceze private Europic](#)

¹⁴ [Întreținerea copiilor: Contestarea veniturilor nedeclarate ale părinților plătitori, Biblioteca Camerei Comunelor a Parlamentului Regatului Unit](#)

aspecte precum istoricul de muncă, veniturile anterioare, educația, stilul de viață și oportunitățile de angajare.¹⁵

Conform legii, părinții trebuie să furnizeze informații complete și actualizate privind veniturile lor atunci când li se solicită acest lucru. În cazul în care un părinte nu respectă această obligație, instanța poate, de exemplu:

- să dispună ca venitul să fie furnizat (ordin de divulgare);
- să presupună că venitul părintelui este de o anumită valoare în scopul acordării pensiei de întreținere pentru copii și să emită o hotărâre pe baza acelui venit (imputare a venitului);
- să dispună ca părintele să plătească pensia de întreținere datorată pentru copii până în momentul în care venitul s-a modificat (ordin cu caracter retroactiv);
- să solicite unui părinte să plătească cheltuielile de judecată ale celuilalt părinte;
- să îl declare pe părinte vinovat de sfidarea instanței, ceea ce poate duce la amenzi și/sau închisoare.¹⁶

România

În 2023, în România a existat o tentativă de a înăspri pedeapsa pentru nedivulgarea informației complete privind veniturile pe care le are un părinte în realitate. Astfel, la stabilirea pensiei de întreținere, dacă părintele nu declară sau ascunde, cu rea-credință, veniturile obținute, acesta ar fi putut fi acuzat de abandonarea familiei și să riște pedepse cu închisoarea, dar proiectul ce conținea aceste măsuri a fost retras de către inițiatori.¹⁷

La articolul 378 din Codul penal, care incriminează abandonul de familie, se urmărea introducerea următorului text „nedeclararea cu rea-credință sau ascunderea, totală sau parțială, a veniturilor, în procedura stabilirii sau actualizării pe cale judecătorească a pensiei de întreținere, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”.¹⁸

Însă, acest proiect a fost retras de inițiatori și nu a mai fost adoptat.

Ce ține de asigurarea întreținerii copilului din contul statului prin intermediul unor alocații, relatăm următoarele.

Potrivit unui raport din iunie 2022 al Institutului german pentru servicii umane pentru tineret și dreptul familiei (DIJuF), în prezent, 20 de țări UE¹⁹, dar și Elveția și Norvegia **oferă alocații de întreținere, adică plata de către stat a unei prestații în locul pensiei de întreținere pentru copii, atunci când părintele care are o obligație de a plăti pensia de întreținere a copilului nu o plătește**. Tendința este în creștere. De exemplu, legislația cehă

---

¹⁵ „Ce se întâmplă dacă partenerul meu este plătit în numerar sau ascunde bani pentru a evita plata pensiei de întreținere pentru copii?”, portalul canadian *Steps to Justice*

¹⁶ A se vedea [Fișă informativă - Declaraarea veniturilor în scopuri de întreținere a copilului, Ministerul Justiției al Canadei](#)

¹⁷ A se vedea [propunerea legislativă pentru completarea art.378 din Legea nr.286/2010 privind Codul Penal, precum și pentru completarea art.530 din Legea nr.287/2010 privind Codul Civil, Senatul României](#)

¹⁸ A se vedea [Expunerea de motive, LEGE privind completarea art. 378 din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal precum și pentru completarea art. 530 din Codul Civil, adoptat prin Legea nr. 287/2009](#)

¹⁹ Și anume: Belgia, Ungaria, Finlanda, Bulgaria, Spania, Slovenia, Danemarca, Estonia, Polonia, Portugalia, Suedia, Croația, Cehia, Franța, Letonia, Lituania, Italia, Luxemburg și Slovacia.

care reglementează alocațiile de întreținere a intrat în vigoare în 2021, după o lungă perioadă de reflecție cu privire la regulile de acordare a alocațiilor.²⁰

În raportul în discuție, au fost analizate 9 state după cum este relatat mai jos. De asemenea, a fost relatat și exemplele Estoniei și Croației.

1. Belgia

În Belgia, alocațiile de întreținere sunt oferite de *Serviciul creanțe de întreținere* din cadrul autorității financiare al Regatului.

Serviciul sprijină copiii, foștii soți, partenerii și concubinii. Foștii soți și copiii pot avea nevoie de asistență pentru recuperarea pensiei de întreținere. În plus, copiii pot solicita plata alocației de întreținere egale cu cuantumul pensiei datorate de părinte dar nu mai mult de 175 EUR pe lună și pe copil. Pentru recuperarea pensiei de întreținere continue și arieratelor pentru copii, creditorul acordă un mandat Serviciului. Pentru recuperarea pensiei de întreținere, serviciul se subrogă în drepturile creditorului și acționează în nume propriu.

Pentru a putea recurge la aceste servicii, trebuie să fie îndeplinite următoarele condiții: (i) creditorul să aibă reședința în Belgia, (ii) creditorul să fie în posesia unui titlu executoriu care stabilește cuantumul întreținerii, (iii) creditorul să fie un copil minor sau un copil adult cu drept la pensie de întreținere și (iv) debitorul trebuie să nu fi plătit integral sau parțial cel puțin de două ori în cele 12 luni anterioare depunerii cererii la Serviciu.

În cazul în care sunt îndeplinite cerințele privind asistența juridică și/sau plata alocației de întreținere, *Serviciul creanțe de întreținere* informează debitorul și îi solicită acestuia să își respecte obligația de întreținere. Într-o primă etapă se încearcă colectarea pe cale extrajudiciară (avize de întreținere, notificări, plan de rate). În cazul în care debitorul nu își respectă obligația, se introduc măsuri de executare (poprirea salariilor sau a conturilor bancare chiar de către *Serviciul creanțelor de întreținere*, aplicarea sechestrului și vânzarea bunurilor mobile și imobile prin intermediul unui executor judecătoresc).²¹

Dreptul la aceste alocații de întreținere este acordat automat până în ziua în care copilul împlinește 18 ani. Acestea pot fi acordate și pentru copiii care au împlinit vârsta majoratului. Cu toate acestea, trebuie să se dovedească la fiecare 6 luni că: copilul este încă la școală sau la un stagiu de practică și copilul dumneavoastră are în continuare dreptul la pensie de întreținere.²²

2. Cehia

În Cehia, Legea privind alocația de întreținere a intrat în vigoare la 1 iulie 2021. Acest instrument permite plata alocației de întreținere în următoarele condiții: (i) existența unei hotărâri/ordonanțe privind plata pensiei de întreținere, (ii) existența unor proceduri de executare pendinte și o tentativă de executare eșuată certificată de autoritățile cehe de executare silită, (iii) reședința copilului este în Cehia sau părintele care are grijă de copil este cetățean al UE cu reședința în Cehia și (iv) copilul este considerat lipsit de mijloace (incapabil să se întrețină singur) în conformitate cu legislația cehă.

---

²⁰ A se vedea [Rezumatul Forumului privind pensia de întreținere a copilului, reuniune online la 1 iunie 2022, Institutul german pentru servicii umane pentru tineret și dreptul familiei \(DIJuF\)](#), p. 2

²¹ Ibid., p. 4

²² A se vedea [pagina web oficială a Serviciului Public Federal al Finanțelor al Regatului Belgiei](#)

Cererile pentru plata alocației de întreținere sunt gestionate de oficiile regionale ale *Biroului pentru muncă* din Cehia.

Autoritățile cehe nu oferă asistență specială pentru obținerea unei hotărâri/ordonanțe privind plata pensiei de întreținere. Creditorul obligației de întreținere (de exemplu, copilul, soțul/soția etc.) trebuie să introducă o acțiune în instanță și, în cazul în care debitorul nu își respectă obligația, creditorul ar trebui să încerce mai întâi să execute hotărârea/ordonanța înainte de a avea dreptul la alocații de întreținere. Cu toate acestea, procedurile de întreținere (pentru întreținerea copilului sau a soțului/soției) sunt, în principiu, scutite de taxe judiciare.

Alocațiile de întreținere se plătesc în cuantumul pensiei de întreținere sau în cuantumul maxim de 3000 CZK (aproximativ 121 EUR), atât timp cât creditorul are dreptul la pensie de întreținere pentru copil și pentru o perioadă maximă de 24 de luni.

În cazul plății alocațiilor de întreținere, *Biroul pentru muncă* decide ce creanțe de întreținere ale persoanei îndreptățite, împreună cu drepturile asociate acestora, vor fi transferate statului prin decizie administrativă și în ce măsură. *Biroul pentru muncă* este, de asemenea, responsabil de recuperare. Temeiul juridic pentru executare va fi decizia administrativă emisă de *Biroul pentru muncă* în legătură cu hotărârea/ordonanța privind plata pensiei de întreținere. Decizia administrativă nu poate fi emisă fără hotărârea/ordonanța privind plata pensiei de întreținere pronunțată în prealabil de o instanță.²³

Pentru a recupera creanțele de la un părinte care nu plătește pensia de întreținere, *Biroul pentru muncă* îi solicită persoanei îndreptățite să depună o cerere privind intrarea statului în procedura în curs de executare sau de executare judiciară a hotărârii, în locul persoanei îndreptățite. Persoana îndreptățită este obligată să se conformeze acestei cerințe, în caz contrar trebuie să compenseze prejudiciul cauzat.²⁴

3. Danemarca

Plata alocațiilor de întreținere și recuperarea creanțelor de întreținere în Danemarca este implementată de *Udbetaling Danmark*, care este autoritatea responsabilă pentru colectarea, plata și controlul unui număr de beneficii publice.

Condițiile pentru obținerea alocațiilor de întreținere sunt: (i) existența unei hotărâri/ordonanțe daneze privind plata pensiei de întreținere și (ii) alocațiile de întreținere se aplică numai pensiei de întreținere pentru copii și nu, de exemplu, altor tipuri de sprijin, cum ar fi contribuția pentru educație.

Alocațiile de întreținere constituie suma prevăzută în hotărârea/ordonanța daneză privind plata pensiei de întreținere sau, cel mult, rata standard a pensiei de întreținere pentru copii (1460 DKK pe lună în 2022, ceea ce constituie aproximativ 195 EUR). Plata pensiei de întreținere conduce la o subrogare, după care *Udbetaling Danmark* devine titularul creanței. *Udbetaling Danmark* încearcă mai întâi să obțină plăți voluntare. În cazul în care debitorul nu efectuează nicio plată voluntară, cauza este transmisă Agenției daneze de colectare a datoriilor pentru executare silită.²⁵

4. Finlanda

---

²³ A se vedea [Rezumatul Forumului privind pensia de întreținere a copilului, reuniune online la 1 iunie 2022, Institutul german pentru servicii umane pentru tineret și dreptul familiei \(DIJuF\)](#), p. 5

²⁴ A se vedea [rubrica „Avansul pentru plata întreținerii” pe pagina web oficială a Ministerului Muncii și Afacerilor Sociale a Cehiei](#)

²⁵ A se vedea [Rezumatul Forumului privind pensia de întreținere a copilului, reuniune online la 1 iunie 2022, Institutul german pentru servicii umane pentru tineret și dreptul familiei \(DIJuF\)](#), p. 6

În Finlanda, *KELA*, instituția finlandeză de asigurări sociale, acordă alocații de întreținere părintelui în grija căruia se află copilul în situațiile în care persoana obligată la plata întreținerii nu face acest lucru.

Criteriile pentru obținerea alocațiilor de întreținere sunt: (i) existența unei hotărâri/ordonanțe privind plata pensiei de întreținere sau persoana obligată la plata întreținerii nu este stabilită, a decedat sau se află în incapacitate de plată și (ii) minim o lună de plăți neefectuate.

După plata alocației de întreținere, *KELA* începe să acționeze în locul părintelui în grija căruia se află copilul căruia i se datorează întreținerea. Cu alte cuvinte, *KELA* devine creditor. Sunt preferate soluțiile amiabile în recuperare și se trimite mai întâi o reamintire de plată, dar executarea silită începe rapid dacă debitorul se află în Finlanda.

Părintele în grija căruia se află copilul este obligat prin lege să furnizeze orice informații cu privire la persoana obligată să plătească întreținerea, atât atunci când solicită alocații de întreținere, cât și după ce a solicitat acest lucru.²⁶

5. Franța

În Franța, în cazul în care nu s-a efectuat plata pensiei de întreținere a copilului, părintele în grija căruia se află copilul poate recurge la asistența *Agenției pentru recuperarea pensiei de întreținere neplătite*, care a fost creată în 2017 și este parte a Casei de Alocații Familiale. Agenția asistă copiii în executarea hotărâri/ordonanțe privind plata pensiei de întreținere, emite titluri de întreținere și plătește alocații de întreținere dacă este necesar.

Criteriile de obținere a sprijinului *Agenției pentru recuperarea pensiei de întreținere neplătite* pentru copii sunt: (i) existența unei hotărâri/ordonanțe privind plata pensiei de întreținere și (ii) reședința obișnuită a copilului și a părintelui în grija căruia se află este în Franța.

Alte criterii pentru obținerea alocațiilor de întreținere sunt: (i) părintele în grija căruia se află copilul trăiește singur, (ii) efectuarea testului care atestă lipsa mijloacelor și (iii) nu s-a efectuat plata pensiei de întreținere în conformitate cu hotărârea/ordonanța privind plata pensiei de întreținere sau pensia de întreținere pentru copii stabilită în hotărâre este mai mică decât alocația de întreținere.

În prezent, alocația de întreținere se ridică la 123 EUR pe lună și pe copil, indiferent de cuantumul pensiei de întreținere stabilit în hotărâre. Asistența pentru recuperare este limitată la 24 de luni.²⁷

6. Germania

În Germania, beneficiarii alocațiilor de întreținere sunt toți copii cu vârsta de până la 18 ani, cu condiția ca copilul trebuie să locuiască cu un singur părinte care este necăsătorit. Nu este necesară o hotărâre/ordonanță privind plata pensiei de întreținere, deși acest punct conduce la dificultăți practice întrucât autoritățile publice trebuie să emită ordine din nume propriu.²⁸

Cuantumul alocației plătite este 230 EUR (pentru vârsta de 0-5 ani), 301 EUR (pentru vârsta de 6-11 ani) și 395 EUR (pentru vârsta de 12-18 ani).²⁹

---

²⁶ Ibid., p. 7

²⁷ Ibid., pp. 7-8

²⁸ Ibid., p. 10

²⁹ A se vedea [rubrica „Avans de întreținere” a paginii web oficiale a Ministerul Federal al Familiei, Persoanelor Vârstnice, Femeilor și Tineretului al Germaniei](#)

Nu este necesar ca valoarea alocației de întreținere să fie stabilită într-o hotărâre. Aceasta este dispusă prin lege și nu depinde de nevoile copilului. De exemplu, în cazul în care copilul are un venit sau locuiește într-un alt stat membru al UE cu costuri de trai mai mici, nu se face nicio ajustare.

Plata alocațiilor de întreținere conduce la o subrogare. *Bundesländer* (adică statele federale ale Germaniei), în calitate de organe publice, devin creditori ai obligației de întreținere, în măsura în care există o creanță de întreținere între copil și debitor.

Organul public nu are dreptul la rambursare sau la rambursare integrală:

- În cazul în care debitorul nu este în măsură să plătească întreținerea sau să plătească întreaga sumă copilului (în conformitate cu legea privind obligațiile de întreținere);
- În cazul în care nu există nicio creanță de întreținere deoarece copilul are deja un venit (de exemplu, remunerația stagiarului);
- În cazul în care există o hotărâre judecătorească prin care se stabilește un quantum al pensiei de întreținere mai mic decât alocația de întreținere.

După acordarea sprijinului pentru întreținere, *Biroul pentru bunăstarea tinerilor* informează debitorul cu privire la subrogare și îi solicită acestuia să furnizeze informații pentru a calcula valoarea rambursării. La acest nivel, *Biroul pentru bunăstarea tinerilor* încearcă să obțină plăți voluntare și, dacă este posibil, o recunoaștere voluntară a datoriei printr-un act executoriu autentic.

În cazul în care nu se poate găsi o soluție amiabilă, *Biroul pentru bunăstarea tinerilor* recurge la instanța de judecată.

Rata de recuperare este în prezent un subiect important de discuție în Germania. În 2020, s-au plătit 2,29 miliarde EUR și s-au recuperat doar 385 milioane EUR. Rezultă o rată de recuperare de aproximativ 17%.³⁰

7. Letonia

Administrația Fondului de garantare în materie de întreținere este instituția letonă care plătește alocațiile de întreținere pe bază de subrogare și colectează pensia de întreținere pentru copii.

Criteriile pentru obținerea alocațiilor de întreținere sunt: (i) existența unei hotărâri/ordonanțe privind plata pensiei de întreținere nu este o condiție prealabilă, (ii) reședința obișnuită a copilului în Letonia și (iii) plata alocațiilor de întreținere până când copilul împlinește vârsta de 21 de ani (în cazul în care copilul se află la studii).

Plățile alocațiilor de întreținere se ridică în prezent la 107,50 EUR sau 129 EUR.

În cazul în care există un titlu executoriu sau un act autentic, părintele în grija căruia se află copilul va iniția măsurile de executare, iar executorul judecătoresc va distribui pensia de întreținere plătită către ambii creditori (părintele și organul public).

În cazul în care nu există un titlu executoriu, organul public va emite o decizie administrativă cu privire la suma care urmează să fie rambursată.

---

³⁰ A se vedea [rezumatul Forumului privind pensia de întreținere a copilului, reuniune online la 1 iunie 2022](#), Institutul german pentru servicii umane pentru tineret și dreptul familiei (DIJuF), pp. 10-11

În timp ce executorul judecătoresc poate întreprinde doar măsuri clasice de executare civilă, *Administrația Fondului de garantare în materie de întreținere* încearcă să ajungă la o soluționare amiabilă a conflictului și poate emite sancțiuni administrative, cum ar fi interdicția de a utiliza permisul de conducere, suspendarea exploatării permisului de port-armă, interzicerea jocurilor de noroc sau publicarea în registrul debitorilor. De asemenea, poate introduce proceduri penale.³¹

8. Lituania

Consiliul Fondului de asigurări sociale de stat din cadrul Ministerului Securității Sociale, este instituția lituaniană care plătește alocația de întreținere pe bază de subrogare și colectează pensia de întreținere pentru copii.

Criteriile pentru obținerea alocațiilor de întreținere sunt: (i) existența unei hotărâri/ordonanțe privind plata pensiei de întreținere pentru copil, (ii) existența unei cereri depuse de părintele în grija căruia se află copilul și (iii) valoarea alocației de întreținere nu poate depăși de 1,8 ori prestațiile sociale de bază (82,60 EUR începând cu 1 iunie 2022) pe lună. În cazul în care cuantumul pensiei de întreținere acordată de instanță este mai mic decât cuantumul maxim al alocației de întreținere, se plătește suma acordată de instanță.

Decizia administrativă de acordare a alocației de întreținere este trimisă prin intermediul sistemului electronic atât solicitantului, cât și debitorului. Alocația de întreținere se plătește atât timp cât pensia de întreținere nu este plătită de către debitor și până când copilul împlinește vârsta de 18 ani, copilul/solicitantul/debitorul decedează etc. În cazul în care debitorul plătește o parte din pensia de întreținere pentru copii, se poate acorda o alocație de întreținere parțial. De exemplu, dacă instanța a dispus 100 EUR pe lună, iar debitorul plătește 50 EUR, cuantumul alocației va fi de 50 EUR.

După plata alocațiilor de întreținere, debitorul este obligat să restituie suma avansată la bugetul de stat. În cazul în care debitorul nu rambursează suma, se calculează dobânzi. În cazul în care debitorul nu rambursează suma alocațiilor cu bună-credință, aceasta se recuperează de la debitor prin intermediul măsurilor de executare silită prevăzute de lege. *Consiliul Fondului* emite o decizie privind recuperarea datoriei, care este un titlu executoriu în conformitate cu legislația lituaniană. Decizia menționează temeiul juridic, datele debitorului, valoarea datoriei și elementele creanței și precizează procedura de contestare a acesteia. Unele autorități străine și-au exprimat îndoielile cu privire la natura civilă a acestor decizii.³²

9. Suedia

Agenția suedeză de asigurări sociale sprijină părinții în calcularea pensiei de întreținere pentru copii (instrument *online*) și plătește alocațiile de întreținere. În calitate de organ public, acesta poate solicita, de asemenea, colectarea pensiei de întreținere pentru copii.

Criteriile pentru obținerea alocațiilor de întreținere sunt: (i) părinții nu sunt într-o relație/nu locuiesc împreună, (ii) părintele care locuiește cu copilul deține custodia copilului, (iii) părintele debitor nu plătește deloc pensia, plătește o sumă mai mică decât pensia stabilită sau nu o plătește la timp, (iv) nu este necesar să existe o hotărâre/ordonanță privind plata pensiei de întreținere, (v) copilul nu a împlinit vârsta de 18 ani, (vi) copilul este înregistrat la părintele

---

³¹ Ibid., pp. 11-12

³² Ibid., p. 12

care are custodia lui și (vii) părintele în grija căruia se află copilul și acesta din urmă trăiesc în Suedia.

Alocația de întreținere se ridică la:

- 1673 SEK (aproximativ 142 EUR) pe lună până în luna în care copilul împlinește 7 ani;
- 1823 SEK (aproximativ 156 EUR) pe lună începând cu luna următoare celei în care copilul împlinește 7 ani;
- 2223 SEK (aproximativ 190 EUR) pe lună începând cu luna următoare celei în care copilul împlinește 15 ani.

De asemenea, este posibil să se primească o alocație de întreținere până la vârsta de 18 ani. După 18 ani, tânărul adult depune singur cererea și poate primi alocații până la vârsta de 20 de ani, dacă face studii la nivel universitar.

În cazul în care debitorul locuiește și lucrează în Suedia, *Agenția suedeză de asigurări sociale* ia o decizie administrativă privind rambursarea sprijinului pentru întreținere. Această decizie se bazează pe ultimul venit impozitat și pe numărul de copii pentru care debitorul este obligat să plătească. Executarea silită în Suedia este realizată de către Agenția suedeză de executare silită.

În cazul în care debitorul locuiește în străinătate, legea conferă *Agenției suedeze de asigurări sociale* dreptul de a interveni în dreptul copilului la pensia de întreținere, în măsura în care există o hotărâre/ordonanță privind plata pensiei de întreținere. În cazul în care hotărârea stabilește un quantum mai mare decât suma plătită de Agenție, părintele îi acordă în mod normal o împuternicire pentru a-l ajuta să execute întreaga sumă. Banii sunt apoi plătiți în contul Agenției, care poate lua echivalentul a ceea ce a fost plătit ca alocație de întreținere și poate plăti copilului alocația care depășește această sumă.

În cazul în care quantumul alocației de întreținere pentru copii nu este stabilit într-o hotărâre, Agenția îi solicită creditorului să obțină o decizie privind plata pensiei de întreținere pentru copii. În caz contrar, plățile pentru alocațiile de întreținere încetează.³³

10. Estonia

În Estonia, un părinte care crește un copil are dreptul de a solicita alocație de întreținere de stat, pe durata procedurilor judiciare și a procedurilor de executare, din partea *Consiliului de asigurări sociale*. Această alocație de întreținere reprezintă un ajutor temporar din partea statului acordat unui părinte care crește și întreține singur un copil. Statul plătește întreținere în numele părintelui care nu plătește întreținere, urmând să recupereze banii din partea părintelui care nu plătește întreținere la o dată ulterioară. Condiția pentru a beneficia de alocație de întreținere de stat este ca persoana să se adreseze unei instanțe pentru plata unei întrețineri în temeiul procedurii accelerate în materie de ordine de plată sau în cadrul unei acțiuni.

Alocația de întreținere garantează unui copil cel mult 100 EUR pe lună.³⁴

11. Croația

La primirea unei hotărâri definitive a unei instanțe judecătorești sau a unei tranzacții judiciare privind întreținerea unui copil, centrul de asistență socială trebuie să informeze părintele cu care locuiește copilul cu privire la condițiile în care acesta din urmă are dreptul la întreținere

---

³³ Ibid., p. 13

³⁴ A se vedea [profilul Estoniei la rubrica „Obligațiile de întreținere” a portalului european e-Justiție](#)

provizorie în conformitate cu o reglementare specială privind întreținerea provizorie. Orice copil care este cetățean croat și are un domiciliu în Croația are dreptul la întreținere provizorie. În conformitate cu această lege, prin copil se înțelege o persoană care nu a împlinit încă vârsta de 18 ani și care trebuie să fie întreținută de un părinte în temeiul unui titlu executoriu.

Copilul are dreptul de a beneficia de întreținere provizorie în cazul în care părintele care nu locuiește împreună cu el nu își îndeplinește cu regularitate și în totalitate obligația de întreținere și există riscul ca bunicii de pe latura părintelui în cauză să nu contribuie la întreținerea sa cu o sumă cel puțin egală cu valoarea întreținerii provizorii stabilite prin lege.

Dreptul la întreținerea provizorie este valabil până când debitorul obligației de întreținere reia plata întreținerii vărsând o sumă cel puțin egală cu valoarea întreținerii provizorii stabilite prin lege.

Copilul are dreptul de a beneficia de întreținere provizorie pe o perioadă de maximum trei ani în total.

Cuantumul întreținerii provizorii este echivalent cu 50% din valoarea minimă legală a prestației de întreținere. Cuantumul alocației de întreținere provizorie nu poate fi mai mare decât cuantumul prestației de întreținere stabilite prin titlu executoriu.

Prin plata alocației de întreținere provizorie, Croația preia poziția juridică a copilului, iar drepturile la creanțe aferente prestației de întreținere având o valoare egală cu prestația de întreținere provizorie plătită, în plus față de orice alte drepturi accesorii, sunt transferate copilului.³⁵

Așadar, există modele în care statul poate interveni pentru a acoperi plata pensiei de întreținere în locul părintelui care are această obligație doar în condiții stricte și cu titlu temporar având în vedere că părintele în discuție va trebui să ramburseze cheltuielile statului în acest sens. Asemenea concept ar putea fi introdus și în Republica Moldova, însă este necesară o evaluare a costurilor și structurarea unui mecanism de implementare astfel încât să nu se creeze o povară prea grea pentru bugetul de stat.

Posibilitatea modificării cuantumului pensiei

Potrivit articolului 28 din Convenția de la Haga, nu va exista nicio revizuire de către vreo autoritate competentă a statului solicitat a fondului hotărârii. Totuși, părțile pot solicita modificarea hotărârii în discuție.

Modificarea se referă la procedura de schimbare a unei hotărâri în materie de întreținere după ce aceasta a fost pronunțată. În unele state, aceasta este cunoscută ca cerere modificatoare sau cerere de schimbare a unei hotărâri. Modificarea se poate referi la cuantumul pensiei de întreținere, frecvența sau o altă dispoziție a hotărârii în materie de întreținere.³⁶

Debitorul poate solicita o modificare – adesea pentru a reduce cuantumul întreținerii, pentru a opri plata întreținerii pentru unul sau mai mulți copii sau pentru a modifica condițiile de plată. De asemenea, modificarea se poate efectua pur și simplu pentru a garanta faptul că plata întreținerii reflectă venitul curent al debitorului. Autoritatea centrală dintr-un stat solicitant, în

---

³⁵ A se vedea [profilul Croației la rubrica „Obligațiile de întreținere” a portalului european e-Justiție](#)

³⁶ A se vedea [Manualul practic pentru responsabili de dosare referitor la Convenția din 2007 privind obținerea pensiei de întreținere pentru copii](#), punctul 107

care își are reședința solicitantul, va fi implicată în transmiterea cererii de modificare către celălalt stat contractant.³⁷

Toate statele contractante au proceduri care permit soluționarea cererilor formulate în temeiul convenției pentru schimbarea sau modificarea obligațiilor de întreținere, fie prin modificarea hotărârii existente, fie prin pronunțarea unei noi hotărâri în materie de întreținere. Cu toate acestea, este important de reținut că, în majoritatea cazurilor, fondul cererii de modificare va fi stabilit în temeiul legii aplicabile în statul solicitat. Statele contractante pot avea legi foarte diferite cu privire la motivele care trebuie stabilite înainte de a se permite modificarea unei hotărâri. Profilul de țară al statului solicitat explică ceea ce trebuie stabilit în temeiul dreptului intern al statului solicitat pentru ca cererea să aibă un rezultat pozitiv.³⁸

Trebuie remarcat faptul că soluționarea cererilor de modificare prin care se solicită reducerea sau anularea restanțelor poate fi foarte diferită de la un stat contractant la altul. Este posibil ca unele state să nu permită nicio modificare a restanțelor și, chiar dacă a fost pronunțată o hotărâre de modificare a restanțelor, este posibil ca modificarea să nu fie neapărat recunoscută într-un alt stat. În orice situație în care un solicitant solicită o modificare a restanțelor la întreținere, acesta trebuie să consulte profilul de țară al celor două state implicate pentru a ști dacă modificarea va fi posibilă și, în cazul în care hotărârea este modificată, dacă anularea restanțelor va fi recunoscută.³⁹

Capitolul II. Mecanismul național de obținere a pensiei de întreținere pentru copii și alți membri ai familiei

2.1. Prevederile cadrului normativ național privind modalitatea de obținere a pensiei de întreținere pentru copii. Obligația de întreținere dintre părinți și copii

Constituția Republicii Moldova este legea supremă a țării noastre și servește ca temelie a ordinii juridice și politice a națiunii, stabilește cadrul normativ și principiile de funcționare a instituțiilor guvernamentale și a societății în ansamblu, enumeră principalele drepturi și responsabilități ale cetățenilor.

Titlul II al Constituției Republicii Moldova stabilește drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor, iar articolul 48 prevede că:

- „(1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.
- (2) **Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.**”⁴⁰

Obligația de întreținere a copiilor de către părinți este un principiu juridic și moral care stabilește responsabilitatea părinților de a asigura resursele necesare pentru creșterea, educarea și dezvoltarea copiilor lor. Acest principiu este recunoscut în majoritatea sistemelor

---

³⁷ Ibid., punctul 735

³⁸ Ibid., punctul 736

³⁹ Ibid., punctul 737

⁴⁰ A se vedea articolul 48 din [Constituția Republicii Moldova](#)

juridice din întreaga lume și se bazează pe ideea că părinții au datoria de a-și proteja și susține copiii până la atingerea majoratului.

La fel, reglementări naționale de bază în acest domeniu se conțin în Codul familiei al Republicii Moldova⁴¹ care are un capitol separat – Capitolul 12 - ce reglementează obligația de întreținere între părinți și copii.

Obligația de întreținere între părinți și copii

Potrivit articolului 74 din Cod, părinții au obligația de a întreține copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare.

Reglementările naționale în acest sens sunt similare cu cele ale majorității statelor Uniunii Europene. Articolul 75 din Codul familiei stipulează că pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii și 1/2 - pentru 3 și mai mulți copii. Quantumul cotelor menționate mai sus poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante.

Potrivit articolului 76 alin. (1) din Cod, în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească quantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri.

Încasarea și folosirea pensiei de întreținere pentru copilul rămas fără ocrotire părintească de asemenea este reglementată pe plan național.

Potrivit articolului 53 alin. (5¹) din Codul familiei, dacă plasarea copilului într-un serviciu social de plasament a fost determinată de violență, neglijare, exploatare, abandon sau de alte acțiuni care pun în pericol viața și sănătatea copilului, instanța de judecată, la cererea autorității tutelare teritoriale, va examina posibilitatea de încasare de la părintele/părinții culpabili a cheltuielilor pentru îngrijirea și educația copilului în serviciul/serviciile sociale de plasament din momentul plasării până în momentul reintegrării copilului în familia părinților, în condițiile stabilite de Guvern.

---

⁴¹ A se vedea [Codul familiei al Republicii Moldova](#)

Contractul privind plata pensiei de întreținere

Capitolul 15 din Codul familiei reglementează contractul privind plata pensiei de întreținere. Astfel, potrivit articolului 92 din același Cod, acesta se încheie în formă autentică între persoana care datorează întreținere (debitorul întreținerii) și persoana care are dreptul la întreținere (creditorul întreținerii) privind mărimea, condițiile și modul de plată a pensiei de întreținere. Potrivit articolului 93 din Cod, contractul privind plata pensiei de întreținere se întocmește în scris și se autentifică notarial.

Potrivit articolului 94 din Codul familiei, acest contract se încheie, se execută, se modifică, se reziliază și se declară nul în conformitate cu normele Codului Civil. Contractul privind plata pensiei de întreținere poate fi, în orice moment, modificat sau reziliat în baza acordului dintre părți. Modificarea sau rezilierea contractului se perfectează în scris și se autentifică notarial. Modificarea unilaterală a contractului privind plata pensiei de întreținere sau refuzul unilateral de a-l executa sunt inadmisibile. În caz de modificare esențială a situației materiale sau familiale a părților, dacă acestea nu pot ajunge la o înțelegere referitoare la modificarea sau rezilierea contractului privind plata pensiei de întreținere, partea interesată poate porni în instanța judecătorească o acțiune privind modificarea sau rezilierea acestuia. Instanța judecătorească soluționează litigiul ținând cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante. Dacă contractul privind plata pensiei de întreținere contravine intereselor copilului minor, acesta poate fi declarat nul de către instanța judecătorească la cererea reprezentanților legali ai copilului sau a autorității tutelare teritoriale.

Potrivit articolului 95 din Codul familiei, cuantumul pensiei de întreținere stabilite prin contract se determină de către părți la încheierea contractului corespunzător, dar nu poate fi mai mic decât $\frac{1}{4}$ - pentru un copil, $\frac{1}{3}$ - pentru 2 copii și $\frac{1}{2}$ - pentru 3 și mai mulți copii din salariul și/sau din alte venituri ale părinților.

Potrivit articolului 96 din același Cod, modul de plată a pensiei de întreținere stabilite prin contract se determină de către părți la încheierea contractului corespunzător. De asemenea, pensia de întreținere poate fi plătită sub forma unor cote-părți din salariul și/sau din alte venituri ale debitorului întreținerii, într-o sumă bănească fixă plătită periodic, prin transmiterea unor bunuri sau într-un alt mod stipulat în contract. Contractul privind plata pensiei de întreținere poate stipula îmbinarea mai multor moduri de achitare a acesteia.

2.2. Modalitatea de încasare și de plată a pensiei de întreținere la nivel național

Obligația de întreținere a copiilor de către părinți este un principiu juridic și moral care stabilește responsabilitatea părinților de a asigura resursele necesare pentru creșterea, educarea și dezvoltarea copiilor lor.

Potrivit articolului 97 din Codul familiei, în situația în care părinții nu ajung la un acord referitor la întreținere sau la mărimea acesteia, partea interesată poate porni în instanța judecătorească o acțiune privind încasarea pensiei respective, chiar și în cazul când aceasta, se plătește benevol.

Potrivit articolului 98 din același Cod, pensia de întreținere se încasează de la data adresării în instanța judecătorească, dar ea poate fi încasată și pentru perioada anterioară adresării în instanță dacă se va stabili că în perioada respectivă s-au întreprins măsuri de acordare a întreținerii, dar debitorul întreținerii s-a eschivat de la plata pensiei.

Instanța judecătorească este în drept să hotărască încasarea pensiei de întreținere de la data depunerii cererii.

Potrivit articolului 100 din Codul familiei, în cazul în care debitorul întreținerii este angajat în câmpul muncii, patronul este obligat să rețină lunar, în baza contractului privind plata pensiei de întreținere, autentificat notarial, sau a titlului executoriu, sau a cererii debitorului întreținerii, pensia de întreținere din salariul și/sau din alte venituri ale debitorului întreținerii și să o transmită sau să o transfere, din contul acestuia, creditorului întreținerii într-un termen de cel mult 3 zile de la data fixată pentru plata salariului și/sau a altor venituri.

Potrivit articolului 101 din același Cod, reținerea pensiei de întreținere din salariu și/sau din alte venituri în baza contractului privind plata pensiei de întreținere, autentificat notarial, se admite și în cazul când suma reținerilor, în baza contractului și a altor titluri executorii, depășește 50 la sută din salariul și/sau din alte venituri ale debitorului întreținerii.

De asemenea, potrivit articolului 102 din același Cod, în cazul în care debitorul întreținerii își schimbă locul de muncă sau se concediază, patronul este obligat să comunice, în termen de 3 zile, instanței judecătorești despre acest fapt. Totodată, debitorul întreținerii este obligat să comunice, în termen de 3 zile, instanței judecătorești despre schimbarea locului său de muncă și/sau a domiciliului.

Potrivit articolului 103 din Codul familiei, dacă debitorul întreținerii nu are salariu sau alte venituri, fie că acestea sunt insuficiente pentru a-și onora obligația, pensia de întreținere se va încasa din mijloacele bănești depuse de către debitor în instituțiile financiare sau transmise organizațiilor comerciale și necomerciale, cu excepția cazurilor când aceste mijloace le-au fost transmise în proprietate. Dacă debitorul nu dispune de astfel de mijloace bănești sau dacă dispune de ele, dar acestea sunt insuficiente pentru a-și onora obligația, pensia de întreținere se va încasa din contul tuturor bunurilor mobile și imobile ale debitorului care pot fi urmărite în modul prevăzut de legislația procesuală civilă.

În acest sens, conform articolului 106 al Codului de executare, cuantumul reținerilor din salariu și din alte venituri se calculează din suma pe care debitorul urmează să o primească. Din salariul și din alte venituri ale debitorului pot fi reținute, în baza unui document executoriu, nu mai mult de 20%, iar în baza câtorva documente executorii, nu mai mult de 50% din cuantumul lor până la achitarea deplină a sumei urmărite. În caz de urmărire a pensiei de întreținere, reținerea constituie nu mai mult de 70% din salariu și din alte venituri.

În cazul în care o hotărâre judecătorească prin care se dispune plata pensiei de întreținere a intrat în vigoare sau face obiectul executării imediate, însă celălalt părinte nu respectă dispozițiile acesteia, trebuie contactat un executor judecătoresc. În cazul în care debitorul nu efectuează plățile indicate în hotărâre în termenul solicitat, pe baza cererii transmise de către persoana care a luat măsuri de garantare a acțiunii, executorul judecătoresc va lua măsuri pentru sechestrarea bunurilor debitorului. Punerea sub sechestru a bunurilor debitorului presupune ca hotărârea judecătorească să fie prezentată executorului judecătoresc, însoțită de o cerere de executare. Cererea de executare trebuie să cuprindă informații cu privire la debitor și, dacă este posibil, cu privire la bunurile acestuia (reședință, date de contact, informații referitoare la bunuri). În cazul în care reclamantul dorește ca executorul judecătoresc să utilizeze toate posibilitățile prevăzute de lege pentru colectarea datoriilor, în cererea de executare ar trebui menționat faptul că reclamantul face o solicitare de plată privind bunurile imobile, bunurile mobile și drepturile de creanță înregistrate ale debitorului. În cadrul unei proceduri de executare, întreținerea copilului are prioritate față de alte creanțe, iar pentru a satisface o creanță de întreținere este posibilă confiscarea bunurilor într-o proporție mai mare, conform articolului 106 din Codul de executare.

Modalitatea de încasare a pensiei de întreținere în cazul domicilierei debitorului în străinătate

Articolul 109 din Codul familiei prevede modalitatea plății pensiei de întreținere în cazul în care debitorul întreținerii își stabilește domiciliul în străinătate. În acest caz, debitorul este în drept să încheie cu creditorul întreținerii un contract privind plata pensiei de întreținere în modul prevăzut de Codul familiei. În cazul în care nu se ajunge la un acord, persoana interesată poate porni în instanța judecătorească o acțiune privind stabilirea cuantumului pensiei de întreținere într-o sumă fixă și achitarea acesteia printr-o plată unică sau privind transmiterea anumitor bunuri în contul pensiei sau privind determinarea unui alt mod de plată a acesteia.

La modul practic, în lipsa unui mecanism interstatal aprobat care ar facilita executarea actelor naționale de încasare a pensiei de întreținere, în cazul în care debitorul întreținerii își stabilește domiciliul peste hotarele Republicii Moldova, este dificil sau chiar practic imposibil punerea în executare a hotărârilor de încasare a pensiei de întreținere.

În acest context este imperios necesar, ca Republica Moldova să se alinieze la standardele internaționale în materie de protecție a drepturilor copilului și să analizeze oportunitatea de aderare la Convenția de la Haga.

Capitolul III. Provocări și avantaje în urma aderării Republicii Moldova la tratate internaționale privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei

3.1. Mecanismul de organizare a procedurilor naționale interne în procesul de implementare a prevederilor Convenției de la New York din 20 iunie 1956 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate

Prin Legea nr. 88/2006, Republica Moldova a aderat la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate, încheiată la New York la 20 iunie 1956 (în continuare – Convenția de la New York), cu următoarea declarație: „Până la restabilirea deplină a integrității teritoriale a Republicii Moldova, prevederile convenției se aplică doar pe teritoriul controlat efectiv de autoritățile Republicii Moldova.”

În conformitate cu Legea nr. 88/2006, Ministerul Justiției a fost desemnat în calitate de autoritate transmițătoare și de instituție intermediară. În calitate de instituție intermediară, Ministerul Justiției a fost investit cu atribuții numai în ceea ce privește primirea actelor creditorilor din străinătate și, corespunzător, comunicarea răspunsurilor, cu dreptul de a desemna, potrivit articolului 3 alin. (3) al Convenției de la New York, autoritatea tutelară teritorială competentă să acționeze în numele creditorului.

Odată cu ratificarea Convenției de la New York, Ministerul Justiției a elaborat și un Ghid cu privire la cooperarea juridică internațională.⁴²

Desemnarea instituțiilor intermediare și transmițătoare

În sensul Convenției de la New York, una sau mai multe autorități administrative sau juridice urmează a fi desemnate în vederea exercitării pe teritoriul său a funcțiilor de autorități transmițătoare. În aceeași ordine de idei, va fi desemnat și un organ public sau privat întru exercitarea funcției intermediare.

După cum a fost relatat anterior, în temeiul Legii nr. 88/2006, **Ministerul Justiției** a fost desemnat în calitate de **autoritate transmițătoare și de instituție intermediară**. Există trei⁴³ modalități de transmitere a unei cereri pentru recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate în baza tratatelor la care Republica Moldova este parte:

1. Cererea privind recunoașterea și executarea hotărârii urmează a fi depusă la organul de justiție care a examinat cauza în prima instanță. Această instanță, la rândul său transmite cererea cu toate materialele anexate către autoritatea centrală, care în cazul Republicii Moldova este Ministerul Justiției. Ministerul Justiției examinează setul de

---

⁴² Marian Ana, Molcean Alexandru, Scobioală-Sârcu Diana, *Ghid cu privire la cooperarea juridică internațională*, Ministerul Justiției al Republicii Moldova

⁴³ Marian Ana, Molcean Alexandru, Scobioală-Sârcu Diana, *Ghid cu privire la cooperarea juridică internațională*, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, p.15-16

materiale în partea ce ține de corespunderea acestuia cu prevederile instrumentelor internaționale în domeniu și, după caz, îl transmite autorității centrale ale statului pe teritoriul căruia se pretinde executarea sau îl remite instanței inițitoare pentru efectuarea rectificărilor ce se impun.

2. A doua modalitate presupune dreptul persoanei interesate de a adresa cererea atât instanței care a pronunțat cauza în prima instanță, cât și instanței de judecată străine, competentă de a se pronunța asupra recunoașterii și executării hotărârii. Posibilitatea depunerii cererii direct către instanța competentă a statului străin, este aplicabilă doar în cazul în care persoana respectivă își are domiciliul pe teritoriul acestuia. Modalitățile indicate mai sus, presupun transmiterea obligatorie a cererilor prin intermediul autorităților centrale.
3. A treia situație se referă la faptul că cererea se adresează organului ce a pronunțat hotărârea, care o transmite autorității centrale. Ministerul Justiției, în calitate de autoritate centrală, transmite această cerere, utilizând calea diplomatică, autorității centrale a celeilalte părți, ultima expediind cererea organului nemijlocit competent asupra examinării admisibilității acesteia.

În cazul în care executarea hotărârii este solicitată în baza principiului de reciprocitate, fapt care presupune lipsa unui instrument la care sunt părți ambele state, cererea este transmisă pe cale diplomatică, pentru a reduce riscul adresării unui organ nepotrivit.

Funcțiile instituțiilor intermediare

Acționând în limitele puterilor conferite de către creditor, instituția intermediară, adică Ministerul Justiției, ia, în numele creditorului, toate măsurile necesare pentru asigurarea obținerii pensiei de întreținere. De asemenea, ea trebuie să țină la curent autoritatea transmițătoare despre mersul cursului unei cereri. Atunci când executarea cererii este imposibilă, instituția intermediară va comunica motivele imposibilității și va transmite dosarul autorității transmițătoare. Prin urmare, în calitate de instituție intermediară, Ministerul Justiției are atribuții numai în ceea ce privește primirea actelor creditorilor din străinătate și, corespunzător, comunicarea răspunsurilor, cu dreptul de a desemna autoritatea tutelară teritorială competentă să acționeze în numele creditorului. În calitate de autoritate transmițătoare, Ministerul Justiției primește cererea creditorului și actele anexate acesteia, în vederea obținerii pensiei de întreținere de la debitor și o transmite instanței competente, similar situației când este vorba de recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate conform prevederilor tratatelor bilaterale încheiate de Republica Moldova cu alte state.

Un lucru important de menționat este faptul că, în majoritatea cazurilor, în cadrul spațiului Comunității Statelor Independente (CSI), obținerea pensiei alimentare stabilite printr-o hotărâre judecătorească, se realizează prin prisma Convenției de la Minsk din 1993 cu privire la asistența juridică în raporturile juridice în materie civilă, familială și penală (în vigoare

pentru Republica Moldova din 26 martie 1996)⁴⁴ sau a tratatelor bilaterale pertinente, respectându-se simpla procedură de recunoaștere și executare.

Limba de comunicare

Toate documentele adresate Republicii Moldova în temeiul prevederilor Convenției de la New York sunt însoțite de traduceri legalizate în limba de stat. În majoritatea cazurilor, dosarele depuse de către creditor urmează a fi traduse în limba statului solicitat. Limba de comunicare (scrisorile adresate reciproc) între instituția transmițătoare și cea intermediară se face fie în limbile lor oficiale, fie în una din limbile de circulație internațională (de obicei fiind engleză).

Obținerea pensiei de întreținere

Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate, încheiată la New York la 20 iunie 1956 are ca obiect să faciliteze unei persoane-creditor, care se găsește pe teritoriul unui stat, obținerea pensiei de întreținere la care ea pretinde că are dreptul din partea unei alte persoane-debitor, care se află sub jurisdicția unui alt stat. În acest context, când apare necesitatea, creditorul poate să adreseze o cerere unei autorități transmițătoare a statului unde se află, pentru a obține pensia de întreținere din partea debitorului.

Procedura internă

Legea care reglementează încuviințarea obținerii pensiei de întreținere este legea statului debitorului. Prin urmare, așa cum a fost menționat și mai devreme, în această situație se aplică prevederile Codului familiei, care stabilește că părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. În cazul în care părinții refuză întreținerea, pensia se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, conform prevederilor Capitolului 12 din Codul familiei.

Odată decis acest fapt de către instanța de judecată, creditorul (sau reprezentatul său legal) este în drept de a solicita pensia stabilită și în baza instrumentului internațional, în cazul în care debitorul se află în afara granițelor Republicii Moldova

Cererea și mijloacele de probă

Cererea care urmează a fi expedită autorității intermediare, trebuie să fie însoțită de toate documentele necesare și, în special, de o procură care autorizează instituția intermediară, să acționeze în numele creditorului. De asemenea, cererea va conține:

- numele și prenumele, adresa, data nașterii, cetățenia și profesia creditorului, precum și, în caz de necesitate, numele și adresa reprezentantului său legal;
- numele și prenumele, adresa (dacă este posibil), data nașterii, cetățenia și profesia debitorului;

---

⁴⁴ A se vedea [Convenția de la Minsk din 1993 cu privire la asistența juridică în raporturile juridice în materie civilă, familială și penală](#)

- instrumentul în baza căruia se operează solicitarea;
- fotografiile creditorului și a debitorului;
- o expunere detaliată a motivelor pe care se întemeiază cererea, obiectul acesteia și orice alte date pertinente privind veniturile și situația familială a creditorului și a debitorului.

În conformitate cu articolul 3 alin. (2) al Convenției de la New York, Legea nr. 88/2006 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate, recunoaște mijloacele de probă cerute în sprijinul cererilor de pensie de întreținere ca fiind drept următoarele:

- procură specială acordată instituției intermediare din țara în care domiciliază debitorul;
- copia legalizată a certificatului de căsătorie sau de divorț, după caz;
- copia legalizată a certificatului de naștere a copilului;
- copia hotărârii judecătorești, în cazul în care există;
- copia procesului-verbal asupra dezbaterilor din cursul procesului în urma căruia a rezultat o hotărâre judecătorească;
- orice altă informație care ar cataliza procesul de obținere a pensiei de întreținere în străinătate.

Actele enumerate supra se întocmesc în două exemplare, fiind însoțite de traduceri în limba statului solicitat, legalizate în modul corespunzător.

Dacă instituția intermediară, consideră că dosarul este incomplet sau dacă necesită o informație adițională sau un certificat adăugător, ea este în drept să-l solicite. Dat fiind faptul că pe parcursul executării unei cereri de acordare a pensiei de întreținere, se aplică legea națională de pe teritoriul unde se află debitorul, fiecare stat își asumă conștient posibilitatea tergiversării acestui proces. Fiecare stat are legislația sa internă care prevede anumite proceduri și termene la care statul solicitant trebuie să se conformeze. Dacă statul solicitat consideră că creditorul este de rea credință și are motive întemeiate în acest sens, el poate refuza analizarea dosarului.

Transmiterea dosarului

Autoritatea transmițătoare, după controlul de regularitate internațională și după ce se asigură de respectarea tuturor cerințelor, precum și, dacă consideră ca fiind de bună-credință, trimite dosarul instituției intermediare a statului debitorului. Ea poate comunica instituției intermediare opinia sa asupra temeiniciei cererii.

Pentru serviciile care le prestează, autoritățile transmițătoare și instituțiile intermediare nu percep nici o taxă.

Luând ca bază mecanismul de aplicare națională a Convenției de la New York, se consideră binevenit aplicarea aceluiași mecanism de implementare și în cazul aderării la Convenția de la Haga, deoarece aceste acte internaționale reglementează aceleași relații, adică au un domeniu de aplicare identic - ambele au ca obiect obținerea pensiei de întreținere în

străinătate, Convenția de la Haga, fiind “o variantă îmbunătățită” a Convenției de la New York, valorificând cele mai bune instrumente internaționale existente de până atunci în materie de încasare a pensiei de întreținere.

Mai mult, chiar și articolul 49 din Convenția de la Haga stabilește că aceasta din urmă înlocuiește Convenția de la New York, în măsura în care domeniul său de aplicare între statele contractante coincide cu domeniul de aplicare al Convenției de la Haga.⁴⁵

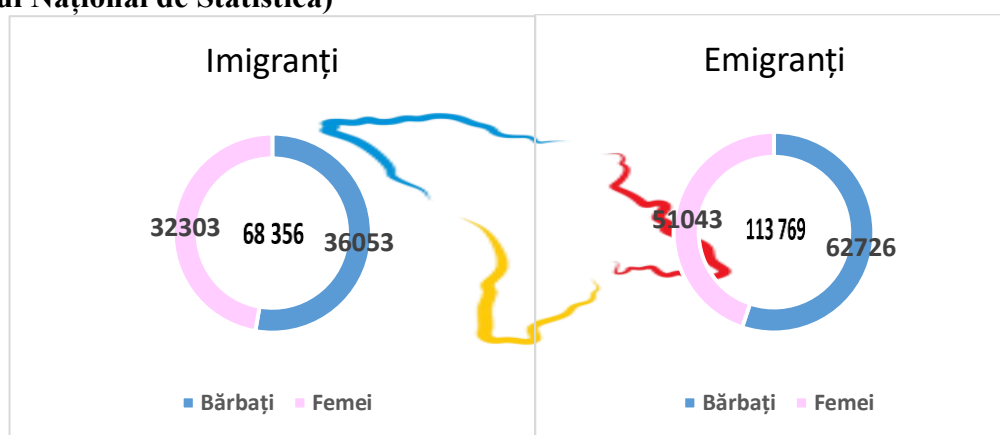
3.2. Avantaje și riscuri în urma aderării la Convenția de la Haga privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei

Realitățile sociale determinate de migrația familiilor cu copii în alte țări determină aderarea la Convenția de la Haga privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei.

Cu referire la acest subiect profesioniștii din domeniul justiției au remarcat, că în ultimii ani, se constată o tendință în creștere a numărului cauzelor civile ce vizează litigii cu elemente de extraneitate. În mare parte aceste litigii vizează determinarea domiciliului copiilor și modul de participare a părinților la întreținerea copiilor, în așa situații, când ambii părinți fiind cetățeni ai Republicii Moldova, au domiciliat un timp împreună cu copiii în alte state, după care unul din părinți împreună cu copiii, revenind în Republica Moldova, intențiază acțiune cu solicitarea dreptului de custodie a copiilor și încasarea pensiei de întreținere.⁴⁶

Conform ultimelor date ale Biroului Național de Statistică⁴⁷, în anul 2021, au emigrat din Republica Moldova 113 769 persoane, din ei: 62 726 femei și 51 043 bărbați, fapt reflectat în Figura nr. 1. Majoritatea au vârsta cuprinsă între 20 și 49 de ani, informație care este reflectată în Figura nr. 2.

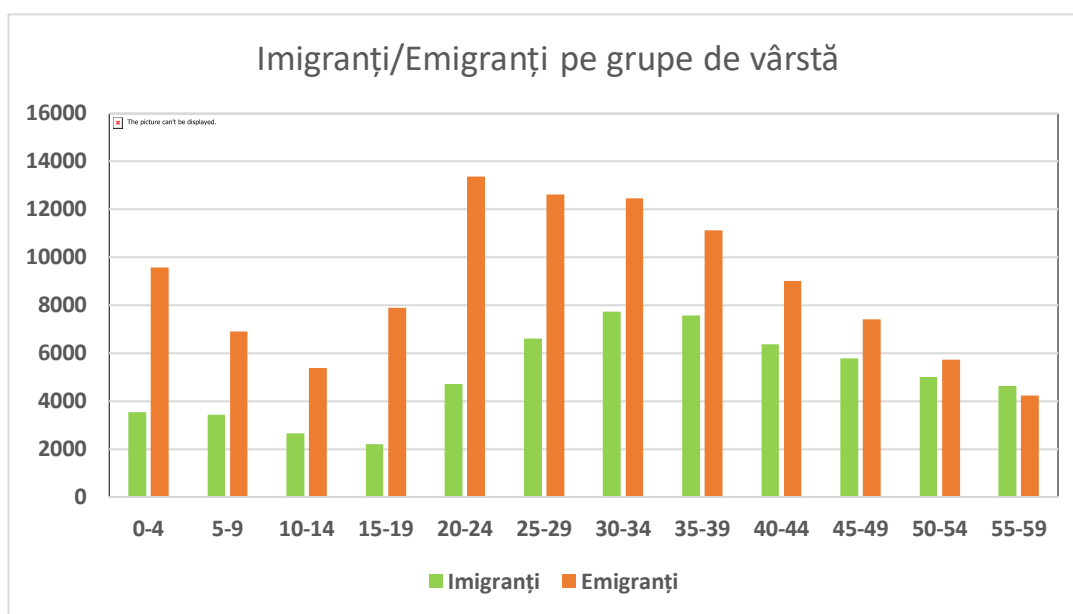
Figura nr. 1 Numărul imigranților și emigranților, anul 2021 (sursa: pagina web a Biroului Național de Statistică)

⁴⁵ A se vedea [Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei](#)

⁴⁶ A se vedea [Raportul Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor copilului în Republica Moldova în anul 2022](#), p. 68

⁴⁷ A se vedea [datele oferite de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova](#)

Figura nr. 2 Imigranți și emigranți, anul 2021 (sursa: pagina web a Biroului Național de Statistică)

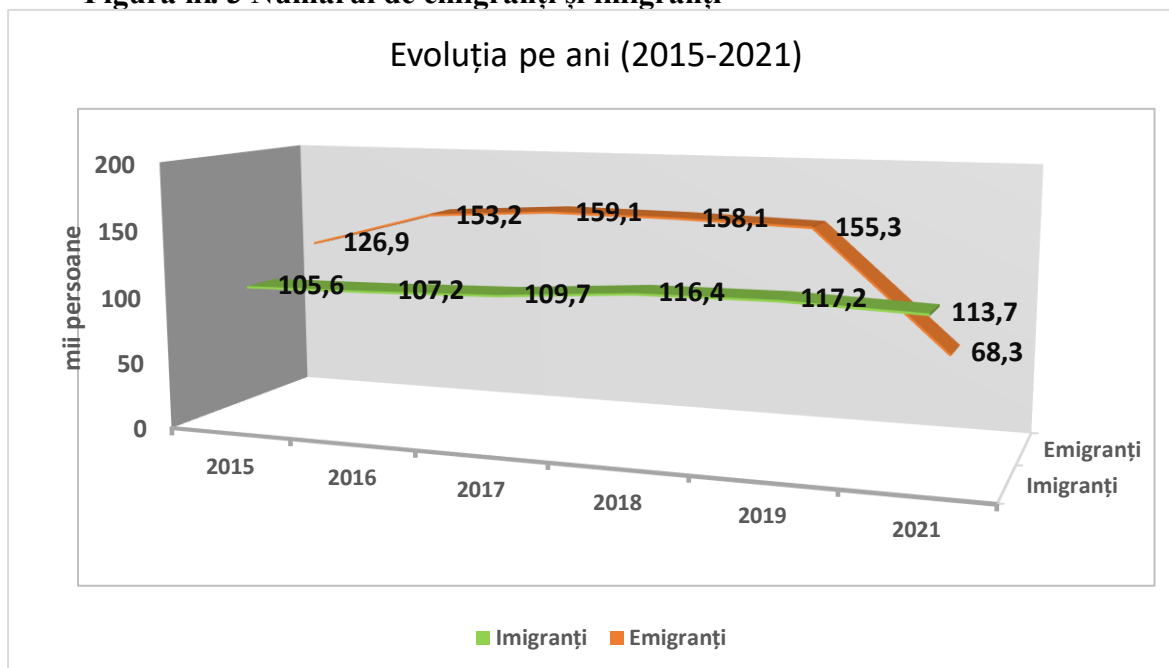
Odată cu tendințele din ce în ce mai mari în ceea ce privește globalizarea, divorțul, separarea și concubinajul cu mai mulți parteneri, multe familii au devenit supuse politicilor de întreținere a copiilor de către persoanele responsabilizate prin lege sau hotărâre a instanței de judecată.

Statistica Uniunii Europene cu privire la plățile pentru întreținerea copiilor din 21 de țări europene⁴⁸ pentru anii 2017-2018 privind veniturile și condițiile de viață scoate în evidență fluxul imigranților din Europa de Est și valuri masive de familii vulnerabile din Orient, unde circa 10.000 de familii strămutate solicită anual recunoașterea hotărârilor judecătorești din țările de baștină a plăților pensiilor de întreținere a copiilor.

Republica Moldova, în acest sens, nu este o excepție, cetățenii noștri stabilindu-și locul de trai în majoritatea țărilor europene, Statele Unite ale Americii și Canada. Numai în anul 2021, au emigrat din țară 113 769 de persoane. Dinamica procesului de emigrare și imigrare este reflectată în figura nr. 3, care a fost realizată în baza datelor preluate de pe pagina web a Biroului Național de Statistică.

⁴⁸ A se vedea [Statistica Uniunii Europene cu privire la plățile pentru întreținerea copiilor](#)

Figura nr. 3 Numărul de emigranți și imigranți

Analizând datele, constatăm că populația țării noastre este în continuă mișcare/migrare, cu toate că ultimele date disponibile - cele din 2021, reflectă o ușoară scădere a numărului de cetățeni care părăsesc Republica Moldova și se stabilesc la loc permanent de trai peste hotare.

În acest context, trebuie analizată oportunitatea aderării cât mai rapide a Republicii Moldova la Convenția de la Haga. Aderarea la acest act internațional, va spori capacitatea de protecție a statului, asigurând dreptul la o viață decentă a cetățenilor noștri stabiliți peste hotarele țării, în special a minorilor aflați în vulnerabilitate. În contextul situației politice și economice internaționale actuale, acest lucru este o prioritate și nu mai poate fi amânată în condițiile fluxului masiv de persoane în sau din Republica Moldova.

Procedura de aderare la Convenția de la Haga

Normele referitoare la intrarea în vigoare a Convenției într-un anumit stat diferă în funcție de ratificarea/neratificarea sau aderarea/neaderarea la Convenție a statului respectiv.

Convenția este deschisă pentru semnare de către statele care erau membre ale Conferinței de drept internațional privat de la Haga la momentul celei de-a douăzeci și una sesiuni a conferinței și de către celelalte state care au participat la sesiunea respectivă.

Orice alt stat sau organizație regională de integrare economică poate adera la convenție după ce aceasta a intrat în vigoare.

Astfel, Republica Moldova nu era membră a Conferinței la momentul celei de-a 21-a sesiuni a conferinței care a avut loc la 23 noiembrie 2007 (calitatea de membru a fost dobândită la 16 aprilie 2016⁴⁹) și nici nu a participat la sesiunea respectivă⁵⁰.

Prin urmare, Republica Moldova va recurge la procedura de aderare prevăzută de Convenție. În acest sens, instrumentul de aderare va fi depus la depozitarul Convenției, adică la Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos. Acesta din urmă notifică membrii Conferinței de drept internațional privat de la Haga, precum și alte state și organizații regionale de integrare economică care au semnat, au ratificat, au acceptat, au aprobat sau au aderat la convenție, despre această aderare. Aderarea nu are efecte decât în raporturile dintre statul care aderă și statele contractante care nu au ridicat obiecții la aderarea sa în termen de 12 luni de la data notificării menționate.

Convenția intră în vigoare în ziua următoare încheierii termenului în care puteau fi ridicate obiecții.

Costuri de aderare la Convenția de la Haga

Costurile de aderare a unui stat la o convenție internațională variază în funcție de mai mulți factori, inclusiv de natura și domeniul specific al convenției, dimensiunea și puterea economică a statului în cauză, precum și resursele sale disponibile pentru a se conforma prevederilor convenției. De obicei acestea includ: taxe de aderare, costuri administrative, costuri de conformitate și contribuții financiare.

Realizarea prevederilor Convenției va presupune unele cheltuieli administrative și operaționale obișnuite ale personalului autorităților care vor fi antrenate în implementarea prevederilor Convenției, cheltuieli care sunt deja suportate în conformitate cu legislația în vigoare și cu tratatele internaționale la care statul este parte, în limitele bugetare alocate. Cheltuielile menționate sunt următoarele:

1. Cheltuieli zilnice de logistică și circuit de documente în procesarea cererilor individuale;
2. Plăți periodice pentru materiale de traducere și alte activități conexe, care vor fi suportate în procesul oferirii asistenței consultative și juridice a cererilor individuale care vor fi depuse în vederea recunoașterii și executării deciziilor judecătorești cu element de extraneitate în scopul instrumentării obligației de întreținere a copilului;
3. Suplimentar la costurile administrative, statul contractant, în baza articolului 14 din Convenția de la Haga este obligat să le ofere solicitanților acces efectiv la justiție, prin acordarea asistenței juridice inclusiv la procedurile de executare și la căi de atac care decurg din cererile de încasare a pensiei de întreținere;
4. În cazul în care este implementat un mecanism de intervenție a statului în sensul achitării unor alocații de întreținere pentru copil în locul părintelui care are obligația de a plăti pensia de întreținere pentru copil dar nu o face sau o face parțial, cheltuielile ar

---

⁴⁹ A se vedea [profilul Republicii Moldova pe pagina Conferinței de drept internațional privat de la Haga](#)

⁵⁰ A se vedea [lista participanților la cea de-a 21-a sesiune a Conferinței de drept internațional privat de la Haga](#)

presupune plățile efectuate în acest sens din contul bugetului de stat, până la rambursarea lor de către părintele în discuție.

Avantajele care le obține statul în cazul aderării la Convenția de la Haga

1. **Reputația și respectarea drepturilor omului.** Participarea la Convenția nominalizată va consolida reputația statului ca actor responsabil și preocupat de respectarea și promovarea drepturilor copilului, promovarea valorilor și interesului superior al copilului în cazurile sensibile de obținere a pensiei cu element de extraneitate la întreținerea în străinătate a copiilor și altor membri ai familiei, ceea ce va oferi o siguranță suplimentară cetățenilor noștri aflați peste hotarele țării. Acest lucru va contribui la consolidarea încrederii internaționale în statul nostru.
2. **Promovarea cooperării internaționale.** Prin aderarea la Convenție, statul demonstrează angajamentul său față de cooperarea internațională în problemele legate de pensia de întreținere și protecția drepturilor copiilor și a familiilor în context transnațional. Acest lucru va contribui la consolidarea relațiilor internaționale și la îmbunătățirea dialogului și colaborării între statele semnatare.
3. **Facilitarea plăților de întreținere.** Convenția va facilita procesul de plată a pensiei de întreținere în străinătate, eliminând sau reducând barierele administrative și juridice care pot apărea în acest sens. Acest lucru va ajuta la asigurarea unei continuități a sprijinului financiar pentru copii și alte persoane dependente, indiferent de locul în care se află.
4. **Soluții prompte pentru un număr mare de persoane.** Convenția se focusează pe trei domenii de reglementare:
  - a) Regimul juridic de executare a obligațiilor de întreținere și pensiei de întreținere a minorilor sub vârsta de 18/21 ani în funcție de condiția statului membru al Convenției;
  - b) Regimul juridic de executare a obligațiilor de întreținere a soțului solitar care îndeplinește funcțiile de custodie asupra copilului;
  - c) Regimul juridic de localizare a debitorului întreținerii și executarea ulterioară a hotărârilor instanțelor competente cu privire la asistența copilului separat de unul din părinți sau tutori.
5. **Promovarea interesului superior al copilului** prin obținerea într-un termen mult mai rapid a pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei fără a dubla hotărârile instanțelor de judecată din diferite state și recurgând direct la instrumentele articolului 12 din Convenție, adică transmiterea, primirea și soluționarea cererilor și cauzelor prin intermediul autorităților centrale ale statelor implicate.
6. **Oferirea unei platforme optime de mediere între părți** cu privire la promovarea interesului superior al copilului, inclusiv prin recunoașterea și executarea benevolă reciprocă a obligațiilor de întreținere a copilului și încasare a pensiei de întreținere în străinătate pentru copil, indiferent de legislația națională a statului în care se află acest copil.
7. **Îmbunătățirea standardelor de gestionare a cazurilor individuale** în urma aplicării regulilor impuse de Convenție.

8. **Generarea statisticilor necesare.** Sistemul implementat de Convenție generează statisticile necesare ca parte a mijloacelor de monitorizare a funcționării Convenției privind întreținerea copilului.

Riscuri sau provocări care pot rezulta în urma aderării la Convenția de la Haga

1. Lipsa mijloacelor bugetare pentru instituirea unui mecanism de intervenție a statului în sensul achitării unor alocații de întreținere pentru copil în locul părintelui care are obligația de a plăti pensia de întreținere pentru copil dar nu o face sau o face parțial;
2. Mecanism complex de examinare a cererilor;
3. Pregătirea insuficientă a specialiștilor care vor fi împuterniciți să se ocupe de procedura de examinare a cererilor.

Concluzii și recomandări

Pornind de la norma consfințită în articolul 18 din Constituția Republicii Moldova, conform căreia cetățenii Republicii Moldova beneficiază de protecția statului atât în țară, cât și în străinătate, statul are obligația constituțională de a proteja drepturile cetățenilor săi oriunde s-ar afla aceștia, considerăm important pentru țara noastră să realizeze procedura de aderare în cel mai scurt timp, la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei. Aderarea la acest act internațional va oferi instrumente viabile de recunoaștere și executare promptă a deciziilor administrative și judecătorești cu element de extraneitate cu privire la stabilirea măsurilor eficiente de protecției a copilului.

Această recomandare este strâns legată și de faptul, că țara noastră și-a asumat spre implementare vectorul european de dezvoltare, promovând asocierea politică și integrarea economică cu țările Uniunii Europene, pe baza unor valori comune și a unor legături strânse, inclusiv prin creșterea participării Republicii Moldova la politicile, programele și agențiile Uniunii Europene.

Conform Acordului de Asociere UE - Republica Moldova din 27 iunie 2014, s-a stabilit necesitatea armonizării legislației naționale cu *Acquis*-ul UE⁵¹, inclusiv aderarea la o serie de convenții internaționale, printre care sunt Convenția din 23 noiembrie 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei și Convenția din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor.

Aderarea și punerea în aplicare a prevederilor Convenției de la Haga va asigura sustenabilitatea relațiilor părinte-copil și promovarea valorilor și interesului superior al familiei în cazurile sensibile de obținere a pensiei cu element de extraneitate la întreținerea în străinătate a copiilor și altor membri ai familiei, ceea ce va oferi o siguranță suplimentară cetățenilor noștri aflați peste hotarele țării.

---

⁵¹ A se vedea [Acordul de Asociere UE-Republica Moldova din 27 iunie 2014](#)

Desigur, fiecare legislație națională își are normele sale materiale și tradiția juridică proprie, însă Convenția de la Haga vine să ofere soluții interstatale de asigurare a drepturilor copilului la o viață decentă.

Convenția în discuție, în prezent, este considerată a fi un important instrument juridic interstatal prin intermediul căruia Republica Moldova poate eficient și prompt să reacționeze la cereri individuale de protecție a copilului, să apere drepturile încălcate ale copilului și părinților în custodia cărora se află copilul în una din cele 52 de țări membre ale Convenției⁵², în scopul recunoașterii și executării hotărârilor administrative sau judecătorești cu privire la plata pensiei de întreținere sau altor măsuri de întreținere a copiilor, care s-a cristalizat drept o regulă principală în apărarea drepturilor copilului.

Următorii pași

Potrivit articolului 11 alin. (2) din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, dacă tratatul internațional prezentat Parlamentului Republicii Moldova spre examinare implică adoptarea unor legi noi sau modificarea legilor în vigoare, proiectul legii privind ratificarea, acceptarea, aprobarea sau aderarea la tratatul internațional și proiectele legilor privind modificările în legislație se prezintă concomitent.

În acest sens, notăm că aderarea la Convenție nu impune ajustarea cadrului normativ național pentru a asigura aplicabilitatea normelor acesteia, de vreme ce statul din anul 2006 este parte la Convenția de la New York menționată mai sus și, astfel, are o experiență lungă în materia obținerii pensiei de întreținere în străinătate.

Convenția va intra în vigoare pentru Republica Moldova într-un termen de peste 12 luni după notificarea de către depozitar a membrilor Conferinței de drept internațional privat de la Haga, precum și altor state și organizații regionale de integrare economică care sunt parte la Convenție.

În baza celor expuse și având în vedere practicile de legiferare anterioare, se recomandă parcurgerea următorilor pași:

- Pregătirea proiectului de lege de aderare la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei din 23 noiembrie 2007 și a argumentării oportunității aderării la aceasta, în conformitate cu rigorile Legii cu privire la actele normative, Legii privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova și ale Regulamentului privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale;
- Prezentarea proiectului de lege de aderare pentru avizare de părțile interesate (Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului, Curtea Supremă de Justiție, Curțile de Apel *inter alia*);

---

⁵² A se vedea [lista statelor membre la Convenția de la Haga](#)

- Ulterior recepționării avizelor, proiectul se înaintează pentru aprobare Guvernului și, ulterior, Președintelui Republicii Moldova pentru a fi înaintat Parlamentului pentru adoptare;
- Concomitent, se va întocmi formularul de profil de țară recomandat și publicat de Conferința de drept internațional privat de la Haga, în versiune electronică, în conformitate cu cerințele articolului 57 din Convenția de la Haga, *i.e.* furnizarea de informații privind legile, procedurile și serviciile;
- După adoptarea Legii, instrumentul de aderare va fi pregătit și depus de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene la depozitarul Conferinței de Drept Internațional Privat de la Haga;
- Elaborarea proiectului de lege de modificare a unor acte normative în vederea implementării prevederilor Convenției care va fi propus pentru consultări și avizare cu părțile interesate (Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului, Curtea Supremă de Justiție, Curțile de Apel *inter alia*). Modificările legislative trebuie adoptate până la intrarea în vigoare a Convenției.

Aplicarea deplină a prevederilor Convenției necesită unele modificări normative în Codul de procedură civilă, Codul familiei, Codul de executare și Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, pentru a spori aplicabilitatea și eficacitatea mecanismului de obținere a pensiei de întreținere pentru copii și alți membri ai familiei și ar fi în deplină concordantă cu Constituția Republicii Moldova și cu angajamentele statului la nivel internațional.

Modificările în discuție decurg din necesitatea alinierii la Regulamentul (CE) nr. 4/2009 din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere⁵³, act care vine să completeze Convenția vizată și să stabilească reguli comune în rândul statelor europene. Astfel, este necesar după aderarea statului la acest tratat și până la intrarea în vigoare a acestuia, implementarea acestui act UE pentru a asigura o legislație cuprinzătoare și conformă standardelor europene în domeniul obligațiilor de întreținere.

---

⁵³ A se vedea [Regulamentul \(CE\) nr. 4/2009 din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere](#)

Bibliografie

I. Acte internaționale:

1. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului 20 noiembrie 1989. Disponibil: <https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf>;
2. Acordul de Asociere UE-Republica Moldova din 27 iunie 2014. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/association-agreement-with-moldova.html>;
3. Anexa nr. 1 la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei, care se referă la formularul tipizat utilizat de Autoritatea Centrală întru executarea prevederilor art. 12 alin. (2) al Convenției. Disponibil: <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=4224>;
4. Anexa nr. 2 la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei, care se referă la formularul tipizat utilizat de Autoritatea Centrală întru executarea prevederilor art. 12 alin. (3) al Convenției. Disponibil: <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=4225>;
5. Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei din 23 noiembrie 2007. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A22011A0722%2802%29>;
6. Convenția cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 22 ianuarie 1993. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=116625&lang=ro.

II. Acte normative naționale:

1. Constituția Republicii Moldova nr. 1 din 29 iulie 1994;
2. Codul familiei, adoptat prin Legea nr. 1316 din 26 octombrie 2000;
3. Codul de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004;
4. Legea nr. 370 din 30 noiembrie 2023 privind drepturile copilului;
5. Legea nr. 140 din 14 iunie 2023 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
6. Legea nr. 88 din 20 aprilie 2006 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate;
7. Programul de asociere UE-Republica Moldova pentru anii 2022-2027;
8. Hotărârea Guvernului nr. 347 din 1 iunie 2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.

III. Monografii:

1. Marian Ana, Molcean Alexandru, Scobioală-Sârcu Diana, *Ghid cu privire la cooperarea juridică internațională*, Ministerul Justiției al Republicii Moldova. Disponibil:

https://www.justice.gov.md/public/files/file/GHID_cu_privire_la_cooperarea_juridica_internationala.pdf;

2. Poalelungi Mihai, Sârcu-Scobioală Diana, Sârbu Dan, *Cooperare juridică internațională*, Culegere de tratate internaționale la care Republica Moldova este parte, Chișinău, 2018. Disponibil: https://www.inj.md/sites/default/files/Cooperare%20juridica%20internationala_final.pdf.

IV. Rapoarte:

1. Raportul avocatului poporului privind respectarea drepturilor copilului în Republica Moldova în anul 2022. Disponibil: <https://ombudsman.md/post-document/raport-privind-respectarea-drepturilor-copilului-in-republica-moldova-in-anul-2022-4/>.

V. Pagini web:

1. Pagina Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova. Disponibil: <https://statistica.gov.md/ro>;
2. Pagina Conferinței de Drept Internațional Privat de la Haga. Disponibil: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/specialised-sections/child-support>;
3. Pagina Agenției franceze private *Europic*. Disponibil: <https://www.europic.fr/dissimulation-de-revenus/>;
4. Pagina portalului francez *Alexia*. Disponibil: <https://www.alexia.fr/fiche/11125/qu-est-ce-que-le-delit-d-escroquerie-au-jugement.htm>;
5. Biblioteca Camerei Comunelor a Parlamentului Regatului Unit. Disponibil: https://commonslibrary.parliament.uk/child-maintenance-challenging-the-undeclared-income-of-paying-parents/?_gl=1*13kco9d*_up*MQ..*_ga*MTkxMjk4OTM5Ni4xNzE1MTUwMzIx*_ga_14RSNY7L8B*MTcxNTE1MDM5MS4xLjAuMTcxNTE1MDM5MS4wLjAuMA
6. Pagina portalului canadian *Steps to Justice*. Disponibil: <https://stepstojustice.ca/questions/family-law/what-if-my-partner-paid-cash-or-hiding-money-avoid-paying-child-support/>;
7. Rezumatul Forumului privind pensia de întreținere a copilului, reuniune online la 1 iunie 2022, Institutul german pentru servicii umane pentru tineret și dreptul familiei (DIJuF). Disponibil: https://dijuf.de/fileadmin/Redaktion/Hinweise/CSF_Report_June_2022.pdf;
8. Pagina web oficială a Serviciului Public Federal al Finanțelor al Regatului Belgiei. Disponibil: https://finances.belgium.be/fr/particuliers/famille/rente_alimentaire/secal/je_suis_creancier_d_aliments/recevoir_des_avances#q5;
9. Pagina web oficiale a Ministerului Federal al Familiei, Persoanelor Vârstnice, Femeilor și Tineretului al Germaniei. Disponibil: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/themen/familie/familienleistungen/unterhaltsvorschuss/unterhaltsvorschuss-73558>;

10. Pagina web oficială a Ministerului Muncii și Afacerilor Sociale a Cehiei. Disponibil: <https://www.mpsv.cz/web/en/advance-of-maintenance-payment>;
11. Profilul Estoniei la rubrica „Obligațiile de întreținere” a portalului european e-Justiție. Disponibil: https://e-justice.europa.eu/47/EN/family_maintenance?ESTONIA&member=1#tocHeader12;
12. Profilul Croației la rubrica „Obligațiile de întreținere” a portalului european e-Justiție. Disponibil: https://e-justice.europa.eu/47/RO/family_maintenance?CROATIA&member=1#tocHeader12;
13. Manual practic pentru responsabili de dosare referitor la Convenția din 2007 privind obținerea pensiei de întreținere pentru copii. Disponibil: <https://assets.hcch.net/docs/958407bb-313d-4fd2-8cd5-c085cb19a6fc.pdf>;
14. Fișă informativă - Declararea veniturilor în scopuri de întreținere a copilului, Ministerul Justiției al Canadei. Disponibil: <https://www.justice.gc.ca/eng/fl-df/fact2-fiches2.html>.